20 октобар

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

ТРЕЋА ГОДИШЊИЦА ОСЛОБОЂЕЊА БЕОГРАДА

Трећу годишњицу свог ослобођења Београд очекује и прославља у условима интензивне мирне изградње, у јеку борбе за испуњење задатака прве године Титовог Петогодишњег плана, јачајући своју народну власт и учвршћујући Народни фронт, политичку основу народне власти, у условима борбе за мир против потпаљивача новога рата.

На дан годишњице свог ослобођења све грађане Београда испуњава осећај дубоке захвалности према братском Совјетском Савезу, моћном чувару и браниоцу мира и демократије у свету и према његовој херојској Армији, која је заједно са славном Титовом Армијом пре три године ослободила од фашистичког ропства главни град Федеративне Народне Републике Југославије.

Београд, поносна престоница нове Титове Југославије, Београд слободан и препорођен, полетан у своме изграђивању и расту — упућује изразе своје дубоке захвалности братским совјетским народима и ослободитељици Совјетској армији. Остаће вечна братска веза између Совјетског Савеза и нове Југославије, између Београда и Москве — оличење воље и сигурности наших народа у борби за мир и даљи процват наших земаља.

Грађани Београда упућују изразе своје дубоке захвалности и нашој ослободитељици, нашој јуначкој Југословенској армији, која је пронела славу наше земље широм света, која је на радост и част наших народа ослободила своју престоницу.

Нека је вечна слава и хвала свим палим борцима који су своје животе положили за слободу и срећу главног града наше земље — Београда.

Захваћени радним полетом, са осећањем поноса гледају данас људи Београда на свој пређени дугогодишњи пут, велики и тежак пут борбе и рада, али светао и радостан пут постигнутих успеха.

Победа наших народа у ослободилачком рату и стварање наше нове народне државе ставили су друге, нове дужности и нове задатке пред наш народ и пред његову политичку организацију Народни фронт. Организовање и учвршћење народне власти, обнова и изградња земље постао је главни, најважнији задатак Народног фронта у послератном периоду. И баш захваљујући Народном фронту, а у првом реду његовом организатору и руководиоцу Комунистичкој партији и другу Титу, ми смо могли до сада постићи знатне успехе и на пољу учвршћења и демократизације народне власти, и на пољу обнове.

Резултати избора за градски и рејонске народне одборе и раније избори за савезну и републиканску скупштину показали су да слободарске масе Београда на народну власт гледају као на своју власт, да је сматрају и осећају својом влашћу, да је помажу и учвршћују као своју, показали су да је кроз Народни фронт остварено оно морално — политичко јединство нашег народа, на коме почива и јача наша народна власт. Друг Тито је на Другом конгресу Народног фронта Југославије рекао је: „нова народна власт, произашла је из народа и Народни фронт је њена политичка основа,..... наш Народни фронт — то је демократија новога типа, истинска демократија.“

Исто тако, резултати постигнути у току три године у многобројним и разноврсним акцијама, које је организовао и водио наш Народни фронт на обнови и уређењу града, показали су да је само кроз такву општенародну политичку организацију, као што је Народни фронт, било могуће и једино могуће, не само покренути масе на оружану борбу против страног окупатора и домаћих издајника у периоду рата, него окупити и покренути најшире народне масе и на задацима привредне изградње и културног подизања у периоду мира.

Збијена у Народном фронту, чинећи његову кичму, радничка класа Београда, схватајући дубоке друштвене промене које су се у току рата извршиле у нашој земљи, одазвала се позиву друга Тита и без оклевања се свом снагом бацила на обнову разорене индустрије и комуналне привреде, а одмах затим на испуњење Петогодишњег привредног плана. Наша омладина је прва прегла на рад и свој такмичарски дух и радни полет пренела је и унела и у све остале слојеве грађанства, окупљене у Народном фронту. Радови широких размера, од најситнијих до најкрупнијих, на уклањању трагова тешке окупације, на уређењу града, на помоћи у грађевинарству, на изградњи станбених и других објеката, на описмењавању заосталих, на повезивању и помоћи селу и осталим разноврсним задацима подигли су о обухватили са малим изузецима све људе Београда.

Народни фронт је политичка школа маса. План рада наших основних фронтовских организација укључује у себе и предвиђа, упоредо са радним акцијама, и свестрани политички и васпитни рад са масама. Нема сумње да су сви досад постигнути резултати дело активности Народног фронта. Кроз све ове форме рада, на свим овим питањима, Народни фронт Београда треба да прошири и још више учврсти своје редове. Показало се да је Народни фронт „неопходна потреба за народ наше земље и у будућности.“ Због тога Народни фронт постаје трајна, опћенародна политичка организација, због тога је он незамењив“. (Тито).

Развитак нове Југославије претвориће Београд, главни град наше земље, у крупан индустриски, културни и политички центар. Велико дело наше планске изградње биће нови, модерни део града на левој обали Саве, чија изградња почиње већ у овој години. Обогатиће се Београд новим модерним фабрикама, школама и домовима културе, научним и другим културним и просветним установама, диспензерима и клиникама, новим модерним станбеним зградама, украсиће се парковима и булеварима, новим асвалтираним улицама. Нови Београд биће заиста понос свих народа Југославије, а посебно његових становника који ће, нема сумње, уложити и узидати максимум својих напора у његове темеље и његов даљи дугогодишњи процват. Нови Београд је блиска стварност. Зато нам је највећа гаранција велика брига друга Тита и наше народне власти.

Тако ће кроз Петогодишњи план, рачунајући ту савезни, републикански и градски, Београд да измени своје лице и постане важно индустриско, политичко и културно средиште народа Југославије. Будуће годишњице свог ослобођења главни град ФНРЈ прослављаће већи, богатији, лепши и културнији.

И коликогод беснили провокатори и потпаљивачи новога рата, предвођени америчким империјализмом, њихови планови да скрену наше слободне народе са пута своје изградње, са пута социјализма — биће онемогућени. Наши народи знају да је Совјетски Савез најјача снага мира у свету и заштитник малих народа. Око Совјетског Савеза чврсто су окупљене државе нове демократије, земље у којима је победио народ и успоставио своју власт као и слободољубиви народи читавог света и сви они заједно гледају у њему сигурну гаранцију против обнављања фашизма у свету и изазивања новога рата. Зато је углед Совјетског Савеза порастао до огромних размера.

Снаге демократије и мира у свету из дана у дан све више расту. И уколико ове снаге буду јаче, утолико ће снаге реакције бити слабије. Уколико се амерички империјализам и светска реакција буду више и упорније разголићавали као потпаљивачи новога рата, утолико ће више јачати снаге мира и истинске демократије.

„Неопходно је имати у виду да између жеље империјалиста да распале нови рат и могућности да организују тај рат постоји дистанција огромних размера. Народи света не желе рат. Снаге које бране мир толико су значајне и велике, да ће планови агресора, ако те снаге буду непоколебиве и чврсте у одбрани мира, ако покажу чврстину и истрајност, претрпети потпуни крах“ (из Декларације саветовања неких комунистичких партија)

Због тога, имајући стално пред очима идеале херојских бораца који су пролили своју крв за ослобођење и срећу наше земље и нашег Београда, ми се у своме даљем раду морамо руководити мудрим речима друга Тита: да треба тако да радимо и градимо, као да ће бити стотинама година мир, а да морамо бити будни и спремни као да ће сутра почети рат. Зато сви наши људи, најшире масе припадника Народног фронта морају удвостручити своје напоре за остварење Петогодишњег плана, за изградњу и процват и наше земље, да би живот у њој био срећнији и веселији, да би она била јача и отпорнија, да би наша национална независност била још сигурнија. Редови нашег Народног фронта морају бити још шири и збијенији, јединство у њему још чвршће и монолитније, јер уједињени народ у Народном фронту, претставља најмоћније оружје у борби за независност наше земље против америчког империјализма и његових сателита — међународне и домаће реакције. Уједињени у Народном фронту „уједињени у тој организацији у којој се налази и Комунистичка партија Југославије — наши народи моћи ће остварити своју бољу и срећнију будућност... очувати све оно за што су гинули најбољи синови и кћери наше земље, очувати заједницу братских народа — Федеративну Народну Републику Југославију“. (Тито).

Станка ВЕСЕЛИНОВ

Генерал-лајтнант Василиј Иванович Жданов и Пеко Дапчевић

БЕОГРАД СЕ БОРИО...

Знао је и у прошлости Београд пркосно да истури груди против жандармских колона, које су мрко наступале преко ускомешаних улица. И против бајонета, натакнутих на жуте манлихерке, против оштрих сечива која су бола у месо, у груди девојака и младића, у леђа радника, у руке студената и гимназиста. За првомајских дана минулих година полетао је у јурише голорук али силан као олујни вихор, мрвећи пред собом црвенкасте униформе, живе полициске карее, зелене злогласне »марице«, агенте и конфиденте и халабукашке банде разних Омиљена Милића, »збораша« и других.

Када су плануле прве франкистичке пушке на Естрамадури, код Толеда, Валенсије и Севиље, преко улица Београда заорио се поздраван поклик братском шпанском пролетаријату, његовој младежи, селима и древним градовима. Одјекнули су плотуни. Не на улицама Мадрида, већ на улицама Београда — плотуни из жандармских пушака. Али јеку плотуна угушивали су нови поклици, и као вал кренула је маса напред, од Правног факултета ка Кнез Михајловој улици, стоструко нарастајући, као грудва снега бачена с брда...

На слободарским улицама Београда пале су прве пацифистичке пароле, и поново је јуришала жанндармска руља, зујала челична тапад кроз ваздух, фијукали пендреци, а глас напредних, глас младих и потлачених, глас свих оних који су мрзели наказну стварност, нарастао је до тутња. Пред том снагом борбеног Београда задрхтали су агенти управе града. Пролетаријат Београда и његова борбена радничка и школска младеж живели су, радили и борили се све боље и упорније.

Шапатом се преносила нова вест о демонстрацијама, академијама, састанцима, шапатом — тихо, тако тихо да ни вешто конфидентско ухо није могло да разуме тај фини, једва шумни позив. Он се ширио брзином муње, брзином сева мисли — од Ђерма до Сењака, од Сењака до Теразија, ка Дорћолу. Савамали... Кроз гимназије, радионице, градилишта, факултете — свуда где се срцем и нервом осетио тај солидарни позив на манифестовање воље за бољи живот, за нове односе, не само ту, у уском смислу у Београду, у Југославији, него у читавом свету, и на сваком месту где су израстале огромне супротности између радног света и буржоазије. Такав Београд знао је да поздрави херојски отпор бранилаца Ченстохове и Варшаве, да подигне своју циновску песницу пут Берлина и Рима, пут свих тачака одакле су струјала поробљивачка стремљења, ропство, глад, обесправљивање, расна дискриминација...

Залуд је полиција вршила учестале провале малих станова, где су се одржавали састанци и читале странице искрзаних књижница Популарне библиотеке, умазане прстима који су до малочас држали масне чекиће и полуге фрез - машина. Ницали су нови кружоци, нове групице — десетине и десетине младића и девојака из радионица и школских клупа.

Правни факултет, управо његова физичка сала, био је жариште ових напредних стремљења. Грмеле су високе зидине сале, тресла се галерија, орио се један хармоничан, целовит поклик — то више нису биле хиљаде напредних младића и девојака, радника, студената и ђака — то је била монолитна целина, огромно тело, чији је мали део успео да се смести у ову огромну салу...

А доле, на широком тргу испред факултета, угашених фарова пристизали су све нови и нови камиони жандармерије. Ужурбани и ревносни чланови кварта, уз помоћ писара и жандармериских официра, распоређивали су чуваре режима, чуваре распадајућег света, који је тонуо у сопствену прљавштину моралне дегенерације, корупционаштва, високодруштвене проституције, шпијунаже и трговине интересима сопствене земље.

Тако се борбени Београд, кога је предводила Комунистичка партија Југославије, припремао за претстојеће борбе, сигнализирајући истовремено опасност од новог империјалистичког рата, за који су се спремале фашистичке земље.

*

Април 1941 године... Последњи, грозничави дани пред мућњевит непријатељски напад на Југославију. Напредне масе Београда на позив КПЈ јављају се добровољно у војне јединице. Али тамо влада хаос и безглавост. Војнополитичко вођство старе Југославије није вољно да се бори...

После неколико дана у Југославију, у Београд, и друге наше градове, ушле су Гудеријанове мото-механизоване трупе. Град је осетио бреме окупације. Само неколико месеци после овога почиње немачка офанзива на Совјетски Савез. Комунистичка партија Југославије позива све поштене и родољубиве људе на отпор. Снаге Београда прибирају се. На све стране се организују групице за терен, за диверзије у граду. Почиње ново раздобље у животу Београда. Он будно прати померање заставица на карти Источног фронта, кретање својих и других партизанских одреда по Југославији...

Квислиншки апарат, формиран тих дана у Београду, свесрдно служи окупатору у обавештавању о снагама отпора у граду. Падају први борци. Теразије је освануло једнога јутра с лешевима младих бораца, обешених на трамвајске стубове. Окупатор је рачунао на психолошки ефекат — хтео је да заплаши народ, да пољуља снаге отпора. Но то постиже баш супротно дејство. Редови се збијају, а организација постаје још чвршћа...

Једне вечери у небо је лизнуо циновски пламен. Огромна гаража у Гробљанској улици, база многобројних немачких ауто-јединица, изгорела је. Пригушени пуцњи, ноћу, на улицама града, истребљују закаснеле немачке официре и подофицире. У освитке зора беле се зидови града и надлештава од летака и плаката — пламених позива на отпор, на мржњу, на ослободилачку борбу. И опет одјекују хици, горе пламенови на разним крајевима Београда. Непријатељ — немачка војска, гестапо, управа града, читав квислиншки апарат — чини узалудне покушаје да смири град, који се у њиховој преплашеној уобразиљи издиже као неки невидљиви хиљадоруки див. Лукаво се бори непријатељ. Он подмићује, улагује се, а затим — разјарен својом немоћи — стреља, ломи тела, пушта да крв тече...

Али пркосни град — његови најбољи људи — није губио морал никада. У најтежим моментима, у тренуцима када фашистичка хорда опсађује зидине Стаљинграда и Лењинграда, у јеку најжешћих непријатељских офанзива против НОВ и ПОЈ, град је чврст и јединствен. Он даје борби своје најбоље и најодабраније синове и кћери, шаље на терен партизанским одредима хитроноге и опрезне курире, материјал и своје братске поздраве. Он ће истрајати и у дубоком очекивању исхода битака на Козари, Сутјески, Романији и Дрвару. Ма да је у тој борби дао хиљаде својих синова и кћери који су пали, он је увек био спреман да изнова оснива нове групице диверзаната, да се упорно бори до краја, до победе.

А победа је, после Стаљинграда, корачала крупним корацима...

*

... Београд — важан центар и раскршће »животних путева« немачких освајача, моравско-вардарског и моравско - нишавског, који су имали да осигурају доминацију фашизма на југоистоку Европе — био је главна немачка тачка одбране на Балкану.

Док се под снажним ударцима совјетских јединица фашистичка солдатеска повлачила из Румуније и, у првим октобарским данима 1944 године, настојала да задржи ослободиоце на Ђердапу, утврђивале су се немачке јединице у Београду.

На Авалском друму, на свим прилазима граду, на Калемегдану и железничкој станици, Ташмајдану и Карабурми копали су немачки војници ровове, градили бункере и постављали митраљеска гнезда. Преко Савског моста јурили су последњи аутомобили, односећи издајнике народа испред надирућег гнева ослободилаца. Тих дана улице су биле пусте и град као да је замро, али ипак свуда се осећао интензиван живот града — борца, сакривен, пригушен али и силан. Иза спуштених завеса на прозорима, на угловима полупустих улица и у сенкама паркова, сретали су се људи озбиљних лица и, измењујући међусобно неколико речи, поздрављали се снажним стиснима руку и растајали се. Дубоко у ноћне сате, док су се кораци немачких патрола сливали са лисичјим наступањем четничких коњаша, и све ближом ослободилачком песмом топова, у кућама града, у собама са притуљеним лампама, у подрумима и по таванима, чекао је Београд ослобођење, припремајући скривено оружје...

Далеко мумљање топова претворило се у грмљавину. Јединице народноослободилачке војске здружене са совјетским батаљонима, поздрављале су и позивале гласом артиљерије у борбу за главни град наших народа, најважнијег немачког упоришта на Балкану. Скривени по склоништима у граду, београдски илегалци спремали су се за акцију. Озбиљних, камених лица и, од дугог чекања уздрхталих руку, отварали су тајна скровишта и испод дасака на подовима, из рупа у подрумима и дворištима вадили давно сакривено оружје.

Непосредна битка за Београд отпочела је 14 октобра. Под гвозденим ударцима артиљерије и налетом тенкова пале су спољне одбране града. И тада су људи улице града изишли с оружјем у руци, предвођени илегалним борцима за слободу, грађани Београда, први пут после четири године, поносно дигнуте главе...

Бомбама и камењем, ножевима и пушкама причао је у тим данима слободарски Београд о годинама окупације, о стотинама невино обешених, о хиљадама зверски убијених на Бањици, Сајмишту и у Јајинцима, о четворогодишњем понижењу, и о својој љубави према слободи...

Окупатор се огорчено бранио не бирајући средства. На Неимару су немачки злочинци пуцали на ослободиоце иза живог грудобрана од заплашених жена и уплакане деце. Плануо је универзитет и многе друге зграде, а град је био притиснут димом. Пале су прве жртве за ослобођење Београда и, још једном, београдске улице биле су обојене крвљу...

Прве групе партизана и први совјетски тенкови, прве петокраке црвене звезде појавиле су се на београдским улицама. Београђани су љубили гарава и прашњава лица совјетских људи, скакали на њихове тенкове и борна кола и продирали кроз немачка гнезда отпора, борећи се за ослобођење града. Ко није имао пушке, узимао ју је од погинулог непријатеља или рањеног друга и носио је даље.

Грађани су отворили своје ормане, које је напола већ испразнила глад кроз четири године окупације, извлачили креветско рубље и кошуље и правили од њега завоје за рањенике. Београд је тих дана живео животом борбе за ослобођење...

Кад су престале да падају последње гранате, које је са Бежаниске Косе бацао непријатељ при повлачењу, у Београду је остало 30.000 мрвих и заробљених завојевача. А од Авалског друма до Панчевачког моста и од Миријевског пута до обала Саве никли су гробови оних хероја који су из братске, некад тако далеке а сада тако бливске совјетске земље, дошли и дали своје животе за нашу слободу.

... 20 октобра 1944 године Београд је био, после четири године непријатељске окупације, опет слободан.

*

Београд није после ослобођења престао да се бори. Још док се чула канонада са сремског ратишта, изишле су на улице прве бригаде бораца фронта мирне изградње. Мушкарци и жене, девојке и деца лечили су рањени град, чије је тело носило видљиве трагове непријатељског разарања. Сваким даном расло је у срцу града нешто ново, моћно и силно, нешто што је од многих појединаца стварало по једно тело са много хиљада руку, спремних да наставе велико дело бораца за слободу — родио се Народни фронт. Старице мајке, очеви који су преко дана радили у првим оспособљеним фабрикама и недорасла деца, обнављали су Београд.

На улице су опет изишли, збијени у чврсту целину, грађани да поздраве свог Маршала, да манифестују вољу за мир у свету и да опет претећи уздигну песнице против насилника. Под заставама са црвеним, крвљу плаћеним, ознакама слободе изишли су Београђани на изборе.

Борба је променила свој облик. Земља је била слободна и унутрашњи непријатељ уништен. Борба за ослобођење од непријатеља претворила се у борбу за економску слободу, за прогрес...

Београд наставља своју борбу за испуњење Петогодишњег плана. Хиљаде радних људи, стотине ударника и новатора, инжењера и проналазача, настављају данас борбену традицију Београда...

Д. ПОГОРА

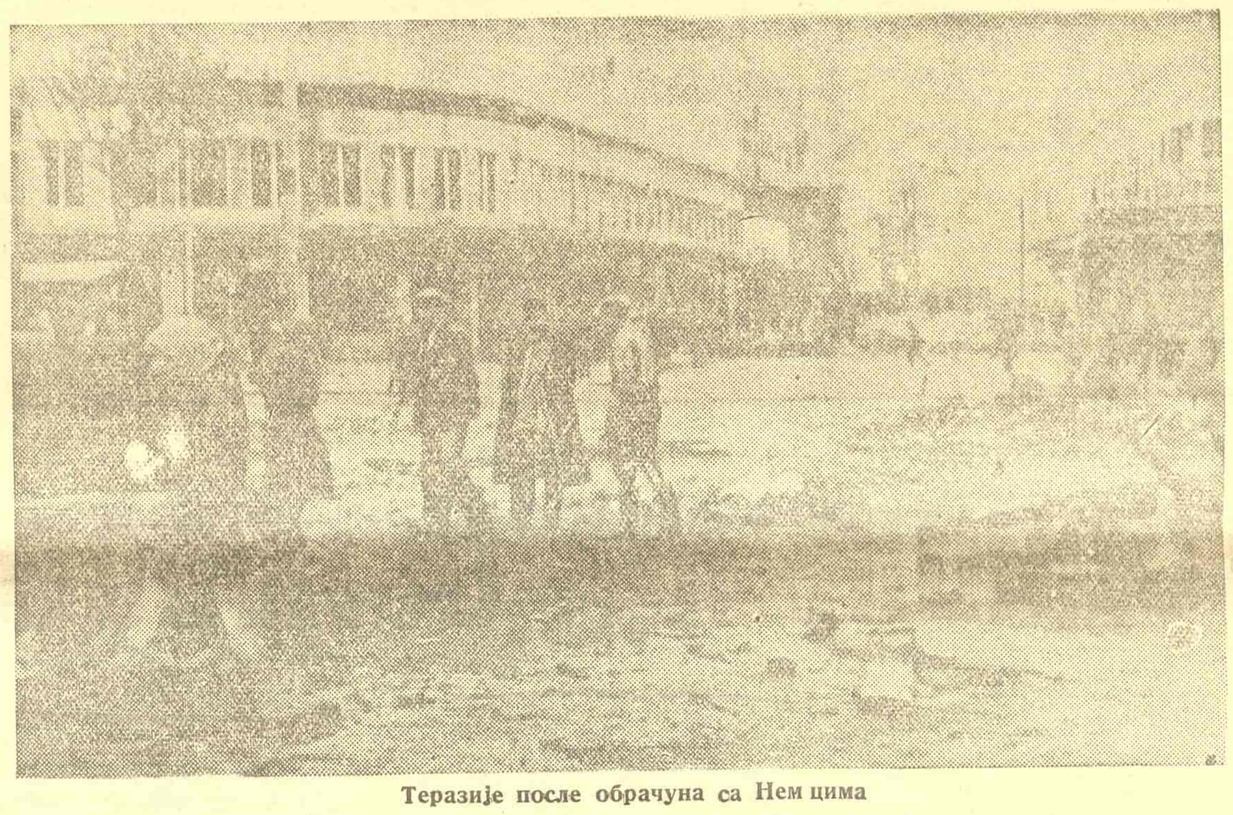

Теразије после обрачуна са Немцима

СЕЋАЊЕ НА БОРБЕ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ ГРАДА

У сами сумрак добијамо наређење за покрет. Сопот остаје иза нас, у тами. Најзад: Прва пролетерска наступа на Београд. Можда ће се још ноћас пред нама указати град на који смо тако дуго мислили.

Већ смо на широком, асфалтном друму. Поред наше растегнуте колоне јуре тешки тенкови Црвене армије. Огромне топовске цеви промичу журно, ћутећи. Црни асфалт подрхтава од терета и снаге.

Октобарска ноћ је звездана и прохладна, али нама је топло, и кораци су нам сигурни и чврсти. Ходајући Србијом привикли смо се на њене широке, тврде друмове.

— Брже! Држи везу!

Скоро трчимо. Хтели бисмо упоредо са тенковима. Но, они пролазе непрестано, без краја — увек су поред нас.

Наступамо — са Црвеном армијом! Да ли је радост већа од поноса, од поуздања што га улива и сама помисао на хероје Стаљинграда! Црвена армија и Београд, врхунац свих наших жеља, круна успеха и напора!

Покушавам да размишљам, да анализирам догађаје, борбе и дане. Колико већ дуго не спаваномо? Који ће датум бити сутра? Па то је историја! Но мисли су увек у граду. Да ли су разривене познате улице? Има ли ноћас сна у Београду који чека слободу?

Застој. Прилазим другу испред себе. Кријући ватру палимо цигарете.

— Хоћемо ли у наш Београд?

То је комесар чете. У познатом гласу осећам осмех, широк, поуздан, пријатељски. Он је из Београда — метански радник. Не видим његово лице јер је помрчина. Али знам какав је радосни блесак у црним, дубоким очима. Поуздан сам да му је »титовка« високо забачена, да испод ње стрчи весео, непокоран прамен црне, сјајне косе.

— Да, у наш Београд!...

После мојих речи ћутимо. Не знам коју бих од безброј мисли саопштио старом другу. Колико смо пута разговарали о нашем граду! Колико смо помињали познате улице, драга места прохујалог детињства. И другове. Где ли су они које смо оставили одавно, пре четири ратне године? Колико њих марширa ноћас с нама? Колико их више никада неће видети свој град? Ослушкују ли напрегнуте уши другова иза дебелих тамничких зидова наше кораке?

Комесарова рука спушта ми се благо на раме. Корачамо упоредо и, јаче но икад, осећам да смо једно и да нам откуцаји срца теку истом, нестрпљивом брзином.

— Сећаш ли се Славије?

У комесаровом питању призвук далеке туге.

— Тамо су сигурно сазидали бункере...

— Срушићемо их! — одговара ми тихим поуздањем.

И мени се чини да нећу моћи задржати ов напрегнуто корачање ни пред каквом препреком. Како ми непријатељи изгледају немоћни и ситни!

На крају дужег успона поново трчимо: спуштајући се низ брдо, чело колоне је одмакло. Желим да трчим: ипак је то неки спољни излив снажног, незадрживог узбуђења...

Освит јесењег дана испуњен је танком измаглицом. Сунце ко је се пробија претставља велики и правилан црвени круг. Јутрос су све очи радознале и топле, пуне јасних, речитих осмеха. Као да сам одједном открио свачију мисао и жељу: Београд.

Дочекују нас пуцњи. Кроз тихо јутро узнемирено штепује митраљез. Гранате лете уз оштар фијук, распраскавају се уз вишеструку, потмулу експлозију. Фашисти покушавају да за уставе слободу коју носимо Београду.

Напред су застали. Из магле се полако помаљају ивице брежуљака пред градом. Високи стубови радио-антена стрче у бледоплаво небо: тв је стари друг и борац, ту је наш град...

Ослушкујемо пуцњаву, разгледамо положаје. Око нас су њиве покошене, сиве и влажне. Стогови тамножуте кукурузовине слични су усамљеним стражарима одевеним у дуге, широке огртаче. Крошње дрвећа су провидне: лишће је одавно почело да опада.

Пуцњава бива јача, срећенија. Сада нас гађају. Пролазимо кроз двориште мале, неокречене куће Ту затичемо групу црвеноармејаца. Они спокојно отварају конзерве. Доручкују.

— Здравствујте! — повикујемо им у пролазу.

Машу нам и поздрављају нас широким, братским осмесима на које не можеш да не узвратиш.

Спуштамо се преко брисаног простора низ косу. Изнад нас групица црвеноармејаца довлачи тешки митраљез. Ужурбано копају ашовчићима и довлаче снопове кукурузовине. Изнад нас фијучу метци. Нико се не сагиње, нико не претрчава брисани простор-корачамо усправни и радознали.

Данас се први пут боримо раме уз раме са борцима Црвене армије. Колико је жеља уткано у ово октобарско јутро! Колико је у нама бескрајне љубави за ову децу великог Октобра!

Ниско, изнад нас, претећи фијуче граната. Подмукло шиштн мина. На најближој узвишици уз тресак се распрскава земља. Како је сада смрт далека и немоћна, са каквим хладним презрењем осећамо њен дах!

Распоређујемо се по брежуљку. Постављамо бацаче, митраљезе, бирамо заклоне Та срачуната, пословна припрема за борбу која се развија присиљава нас на обазривост.

— Па зар ти је то заклон, друшкане?!

Командиров глас је озбиљан, оштар, заповеднички Пажле — отпочело је — борићемо се!

Наши митраљези одговарају. По коси, на којој се угњездио непријатељ, распрскавају се све чешће тешке мине Гранате ријају земљу уз потмуле експлозије. У кратком затишју ослушкујемо пуцње из даљине, око града Над Београдом круже неколико авиона и ми често гледамо тамо.

Октобарско сунце пријатно греје, постаје нам све топлије. Неосетно измиче дан без промена. По подне осећам умор. Сан упорно наваљује на отежале капке, уста се механички разјапљују услед незадрживог зевања. Размишљам о тежини задатка. Да, за Београд се морамо борити.

— Зашто не крећемо? — довикује ми друг из стрељачког строја.

Постајемо нестрпљиви, док гледамо како се сунце лагано и достојанствено спушта за косу. Сада је велико и црвено, као јутрос...

Најзад крећемо, ћутимо. Наши кораци одзвањају тешким, отегнутим батом. Осећам како из тога сигурног, одмереног и лаганог хода избија велика, претећа одлука. Као да се примиче поворка судија, неумољивих и решених за једнодушну пресуду. Да, ми долазимо и да обрачунамо. И за Јајинце и за Бањицу и за две деценије крваве »Главњаче«. За крв нашег народа на улицама нашег Београда, за бол и сузе мајки и сестара, — за тешке године робовања и патњи...

Звоне кораци судија асфалтом. Примиче се гњев народа, његова освета, његова давна и бливска чежња. Јесењу ноћ пресецају ракете и журно беже земљи. У граду гори. Високи стубови пламена изгледају огромни и величанствени. Тишином између две битке, ћутљив, непознат и загонетан дочекује нас Београд, кућерци његовог предграђа, завијени у таму...

(Наставак на трећој страни)

(Наставак са друге стране)

Лагано и обазриво отварају се прва врата. Неко од наших пита: »Ко је? — и силуета се нагло зауставља. На поновљено питање врата се отварају широм и човек прилази полако:

— Ја сам, грађанин Београда..

Окупљамо се око средовечног радника, препознајемо се..

А онда се из свих кућерака јављају људи и кућерци постају драги и блиски. Излазе радничке жене и мени се чини да их све познајем. Повезане су марамама на исти, њима својствени начин. Срдачне, брижне и просте, — у свакој од њих је и моја мајка.. Нема много речи. Чини се да смо ми стално били ту, са њима. Кад блесне кратка светлост говоре само очи, сјајне од незадоживих суза. У њима је тако много нечега што се речима никада неће исказати. То је радост која се доживљује само тога, бескрајно великог тренутка. То живот добија нов смисао и све су даленe жеље одједном остварене, просто и једноставно.

Мајко драгог, непознатог друга, чију ми слику показујеш већ неколико пута! Шта бих ти могао рећи овога часа, кад стојимо једно према другом? Видим: твоје усне не могу да се ослободе тога непрестаног шапата, нечујног шапата чије се значење може само осетити..

Да, дошли смо, мајко..

У свитање крећемо даље, у сусрет борби која се развија.

Пролазимо поред мртвог Немца, неодређених година. Он лежи плав, необријан и застрашен. Руке мртвачеве су широке раширене, али су прсти беспомоћно згрчени и жути као восак. Из раскопчане, прашњаве блузе слива се млаз скоро црне крви и разлива ивицама коцки. Однекуд је ветар донео жути влажан лист и уплео му га у замршену косу. Дакле то је Фриц који је од нас бранио наш Београд. Он је можда одводио овом улицом на последњи пут раднике из предграђа..

Корачам у колони и не осећам своје кораке, и немам ниједне мисли: тако је много утисака и слика које се урезују у свест. И знам: никада се неће избрисати.

Коме да узвратим на поздраве које од безбројних руку да прихватим и стегнем? Да ли је могуће расути поглед на хиљаде очију које ти хрле у сусрет, топле и подједнако драге? Могу ли наћи такву реч да одговорим великом, за радост отвореном срцу Београда? Смем ли застати кад то гоморуни људи и жене, кад то старице и деца пркосе смрти која вреба улицом?

Београд је изишао да нас дочека. Стари сабораац нас поздравља. О зидове кућа, из којих навиру вуци, распрскавају се гранате. Побуђују дум-дум куршуми. Нико и не помишља да се склони. Да ли је икада смрт била немоћнија! Као да је невидљива рука збрисала страх са. У неугледним колонама, унезвериа велику љубав, радост и живот.

Улицама куљају наше колоне. Бригаде из читаве земље, борци из свих крајева бију се за Београд, раме уз раме са борцима са Волге, Дона, Кубана и Пене. Заједно са нама бори се читав град, сви његови слободољубиви становници. Освајамо кућу по кућу, улицу по улицу. Напуштени бункери остају иза нас. И гомиле немачких пешева у неугледним колонама. унезверени и беспомоћни вуку се заробљеници. Брижни и ужурбани проносе грађани рањенике..

Знам: Београд ће бити слободан. Снага која се бори за његову слободу јача је од бункера, тенкова, топова и аутомата. Јача је од подмукле смрти којом прети скривени Немац. Та снага лежи у тежњи читавог народа за слободом и животом.

Богдан ЈОВАНОВИЋ

АНТЕ АБРАМОВИЋ: Подножје Авале

ПОВОДОМ 30-ГОДИШЊИЦЕ ВЕЛИКОГ ОКТОБРА

СОВЈЕТСКА АРМИЈА

велика творевина Октобарске социјалистичке револуције

Кроз неколико дана совјетски ће људи, и заједно са њима читаво напредно човечанство, славити годишњицу најкрупнијег и најсудбоноснијег догађаја у историји света — 30-годишњицу Велике октобарске револуције, чије плодове и тековине користе данас сви слободољубиви људи.

Прослављајући годишњицу револуције, славиће људи и њено најмилије дело, чедо Октобра, — Совјетску армију.

Совјетска армија се родила у огњу Велике октобарске револуције, у биткама за одбрану револуције и учвршћење власти радника и сељака.

Заједно са порастом моћи социјалистичке државе расла је из године у годину и очвршћавала Совјетска армија, израстајући у силу, кадру да у најсудбоноснијем тренутку спасе човечанство од повратка у средњовековни мрак и варварство.

Светско-историска победа, коју је под руководством генијалног војсковође генералисимуса Совјетског Савеза друга Стаљина извојевала Совјетска армија, покрила ју је неумрлом славом. Совјетска армија је одбранила слободу и независност народа СССР-а. Она је донела ослобођење народима који су стењали под јармом Немачке и Јапана и на делу показала да је најнапреднија и најмоћнија Армија света. Ради тога многи милиони људи виде у Совјетској армији своју ослободитељицу и најсигурнији ослонац за очување мира у свету.

„У рату са фашистичким освајачима — каже друг Стаљин у Наредби од 24 фебруара 1946 године — Црвена армија се показала на висини својих великих задатака, показала се као верна и сигурна заштитница интереса Совјетске државе. Наши борци, официри и генерали оправдали су поверење народа и с чашћу испунили свој дуг према Отаџбини. Совјетски људи су се на делу уверили да се могу ослонити на Црвену армију".

Свака армија је најважнији саставни део државе. Каква је држава таква је и армија. У капиталистичким земљама армије заштићавају интересе капиталиста, служећи им за освајање туђих територија и поробљавање других народа и за држање у покорности радних маса своје властите земље. Разумљиво је, према томе, да су задаци капиталистичких армија непријатељски интересима радних маса.

Сасвим је друга ствар са Совјетском армијом. Совјетска армија је створена од Бољшевичке партије и великих вођа раднога народа Лењина и Стаљина за заштиту интереса радника и сељака, за обезбеђење совјетске отаџбине. У своме говору „О трима особеностима Црвене армије" друг Стаљин је рекао да се Совјетска армија у корену разликује од свих и свакаквих армија које су икада на свету постојале.

Прва особина Совјетске армије састоји се у томе, што је она оружје учвршћења власти радника и сељака, оружје ослобођења раднога народа од јарма спахија и капиталиста. Са њом је створена прва армија у историји која заштићује интересе радних маса. Зато у совјетској земљи нема и не може бити класних преграда између Армије и народа. Грађани Совјетског Савеза, ступајући у Армију, знају да ће тамо служити интересима свога народа. Совјетски војник зна да је он заштитник социјалистичке отаџбине, у којој има срећан и културан живот. У Совјетској армији нема класних противречности између војника и командног састава. Сваки војник има могућности да постане официр или генерал. Зато се захтева стицање неопходнога знања, способност и потпуна оданост ствари народа. Ради тога је служба у Совјетској армији почасна обавеза сваког совјетског грађанина. Совјетска армија је истинска народна Армија. Ни у једној земљи на свету није армија окружена таквом љубављу и бригом свога народа као у Совјетском Савезу.

Друга особина Совјетске армије се састоји у томе што је она Армија пријатељства и братства многобројних народа СССР-а. У Совјетском Савезу је ликвидирана национална неравноправност. Претставник сваке националности осећа се пуноправним грађанином и патриотом моћне Совјетске државе. „Снага совјетског патриотизма, — каже друг Стаљин- састоји се у томе што он у својој основи има не расне или националне предрасуде, него дубоку преданост и верност народа својој совјетској отаџбини, братску сарадњу радних маса свих нација наше земље. У совјетском патриотизму се хармонично уједињују националне традиције народа и општи животни интереси свих трудбеника Совјетског Савеза. Совјетски патриотизам не разједињава, већ обратно, уједињује све нације и народе наше земље у јединствену братску породицу".

Совјетски Савез није никада имао никаквих освајачких циљева. „Ми немамо и не можемо имати таквих циљева рата, — каже друг Стаљин, — као што је захват туђих територија, поробљавање туђих народа, свеједно ради ли се о народима и територијама Европе или о народима и територијама Азије. Војници Совјетске армије су увек васпитавани у духу интернационализма и поштовања слободе свих народа, у духу чувања мира међу народима. У историји постојања Совјетске армије није било ниједног случаја, да би она пошла у борбу против било којега народа у циљу његовог покоравања и угњетавања. Напротив, она се увек стављала на страну оних народа које су угрожавали империјалистички поробљивачи. Совјетска армија је пријатељ свих угњетених и поробљених, верни чувар мира међу народима. У томе је трећа особина Совјетске армије. Те особине проистичу из карактера социјалистичкога друштвеног и државног уређења. Оне сачињавају огромни извор снаге и моћи Совјетске армије.

Победа социјализма учинила је да се у Совјетској земљи створило неразрушиво морално и политичко јединство совјетских људи, да се учврстило братство и пријатељство народа СССР-а. Све је то нашло изражаја у живом патриотизму. који се нарочито јасно испољавао у току Великог отаџбинског рата. Пламена љубав према социјалистичкој домовини, праведни ослободилачки карактер рата, непоколебљива вера у правилност дела Лењина и Стаљина, огромни рад који је у току рата провела Бољшевичка партија на политичком васпитању совјетских бораца и официра, рађали су масовни херојизам на фронту, стварали спремност код совјетских људи да прођу кроз сва искушења, да учине сваку жртву за спас Отаџбине. Совјетска армија у Великом отаџбинском рату разбила је фашистичке освајаче не само снагом борбене технике, но и снагом своје напредне револуционарне идеологије.

Благодарећи мудрој политици индустријализације земље кроз три пјатиљетке, совјетски народ је успео да на време створи материјалне могућности за наоружање Совјетске армије првокласном ратном техником. Као резултат тога, Совјетска армија показала је, у току Отаџбинског рата, да је јача од непријатеља по квалитету и количини наоружања. Исто тако повољне резултате дала је победа колхозног система, која је омогућила уништење заосталости у области пољопривреде. У току рата колхозно сељаштво успело је да обезбеди Армију и земљу храном, а индустрију сировинама.

Отаџбински рат је показао да је Совјетска армија најбоља Армија нашега времена, не само по томе што има потпуно савремено наоружање, чврсту позадину и високе моралне борбене особине, него и ради тога што има искусни командни кадар, који је овладао најнапреднијом Стаљинском војном науком. Уједињујући личну храброст са вештим руковођењем трупама у борби, командни кадар Совјетске армије је успешно остваривао гипку тактику насупрот шаблонске тактике Немаца, и показао примере стваралачке иницијативе у решавању сложених борбених задатака. Ратна вештина совјетске армије је најнапреднија војна вештина, која је створена на темељу великог учења марксизма и лењинизма. Друг Стаљин је даље развио напредну совјетску науку и подигао војну вештину Совјетске армије на до сада невиђену висину. Благодарећи његовом мудром руководству војници, официри и генерали Совјетске армије, научили су се да туку непријатеља насигурно. Совјетска армија је одржала историску победу зато што је она Армија социјалистичке државе. Из рата је она изишла још јача и прекаљенија. Совјетску армију с правом можемо рачунати за најмоћнију војну силу на свету. У условима мирнога развића, Совјетска армија има почасни задатак — да будно чува извојевани мир и конструктивни рад совјетских људи, да будно стоји на стражи интереса совјетске отаџбине и светског мира.

Владо ДАПЧЕВИЋ
пуковник

МУЗЕЈ НИКОЛАЈА ОСТРОВСКОГ

отвара нова одељења

У московском Државном музеју Никодаја Островског отвориће се, поводом прославе тридесетогодишњице Великог Октобра, нова одељења.

Музеј посвећен животу и стварању писца славних романа. „Како се калио челик" и „Рођени у бури", добиће одељење „Социјалистички реализам у стварању Николаја Островског". Ово ће одељење обухватити и велики број радова совјетских ликовних уметника, а то су радови који тумаче идејну и уметничку садржину дела Николаја Островског.

Одељење „Николај Островски у данима поратне Стаљинове пјатиљетке" показаће сву снагу и дубину непролазног утицаја књижевникових дела на широке масе совјетских трудбеника. Многобројни цртежи и фотографије у овом одељењу одражаваају херојски рад колхозника пољопривредне задруге „Николај Островски" (Московска област), радника Московског завода малолитражних аутомобила — радника који су ту скоро истакли у једном писму да их књиге Островског одушевљавају за нова, све већа достигнућа у производњи —, и других трудбеника СССР. Велики рад сликара В. Љушина посвећен је радним подвизима „корчагинаца" — радника Диатомовског комбината у Ирбиту. Угледајући се на херојски лик Павла Корчегина из романа „Како се калио челик", ови радници формирали су, као и многи други совјетски трудбеници корчегински покрет за постизавање највећих успеха у производњи, за добро и срећу совјетске отаџбине.

Исто тако, проширује се одељење „Николај Островски — учесник грађанског рата". У овом одељењу налази се електрифицирана карта бригаде Котовског и Прве коњичке армије Буђоног, у чијим се редовима борио велики совјетски књижевник.

У ФРУНЗЕУ СЕ ПОДИЖЕ ВЕЛИКИ СПОМЕНИК ЛЕЊИНУ

У главном граду Киргиске ССР Фрунзеу подиже се споменик Владимиру Илићу Лењину. Споменик огромних размера, на високом гранитном постољу, гради се по пројекту архитекте В. Веріушког. Око споменика генијалном оснивачу Совјетске државе створиће се леп парковски простор са цвећњацима и водоскоцима.

Свечано откривање споменика обавиће се на дан прославе тридесетогодишњице Великог Октобра.

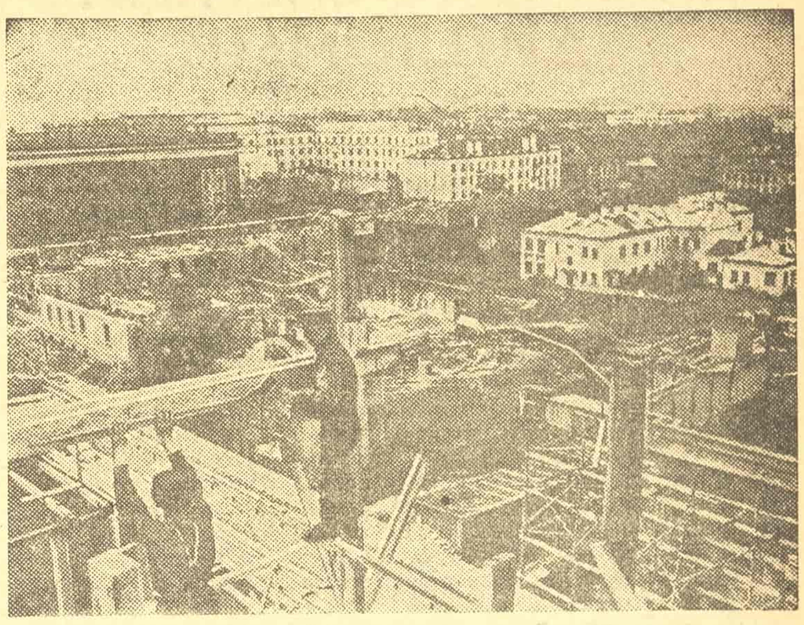

Снажан темпо изградње обухватио је цео Петрозаводск

Петрозаводск се спрема за прославу ВЕЛИКОГ ОКТОБРА

Велика је Совјетска земља коју сунце не може истовремено да осветли. Зора поздравља становнике Владивостока у тренуцима када у централним областима СССР још траје дубока ноћ. И јесен такође не долази истовремено у разне крајеве Совјетског Савеза.

Још су у зеленилу вртова јужни градови Совјетског Савеза, док је Петрозаводск, главни град Карело—Финске ССР, већ одевен у златно јесење рухо. Предвече, кад коси зраци сунца падају на град, на његове вртове и паркове, — дрвеће, доскора зелено, као да гори, светлећи позлатом лишћа. Ветар са језера Онега налеће на дрвеће и обасипа лишћем тротоаре и стазе вртова.

Златна јесен...

Ова јесен остаће становницима Петрозаводска у трајној успомени: они се радосно спремају, као и становници свих осталих совјетских градова и села, за величанствени празник — за тридесетогодишњицу Велике октобарске социјалистичке револуције.

Хиљадама трудбеника Петрозаводска сада је главни задатак да прославе празник у знаку радних, производних успеха. Сва индустриска предузећа Карело—Финске ССР такмиче се да изврше своје годишње планове производње, нове изградње пре рока — до Седмог новембра.

У овом племенитом такмичењу прво место заузима Петрозаводска фабрика за обраду лискуна.

Ова фабрика запослила је у своје време као неквалификовану радницу младу Марију Богданову. Убрзо се испољила Маријина љубав према раду, као и њена тежња да овлада знањем. Постала је одлична радница, а после неколико година — руководилац радне бригаде. Касније је радила као мајстор, а од фебруара 1945 године Богданова је директор ове фабрике. Годишњи производни програм за ову годину био је испуњен за 82% још средином септембра. Марија Богданова каже:

— Резултати нашег такмичења такви су да ћемо потпуно извршити годишњи програм пре Седмог новембра.

Почео је рад у обновљеним деловима зграда Петрозаводског универзитета. Студенти су добили не само одлично уређене слушаонице и лабораторијуме, већ и удобан дом за становање.

Универзитет није постојао у дореволуционој Карелији. Шта више, она није имала ниједног техникума. Совјетски Петрозаводск постао је центар научног рада у Републици. Ове године влада Карело—Финске ССР предала је једну од најлепших зграда Петрозаводска Академији наука СССР која је створила у главном граду Републике своју научну базу. Сада се врше припреме за заседање које ће бити посвећено резултатима научног рада у Карелији за 30 година — од Великог Октобра до данас.

Први трудбеници науке који су посетили Совјетску Карелију били су лењинградски научници. Они и данас указују велику помоћ научницима Петрозаводска. У Лењинграду спремани су, углавном, први кадрови техничке интелигенције Карелије, као и њени први научници. Лењинградски геолози открили су природна богатства Карелије, Лењинградски универзитетски професори били су први наставници Карело—Финског универзитета, у лењинградским клиникама усавршавају се петрозаводски лекари. Лењинградски књижевници често посећују Петрозаводск.

Петрозаводски ликовни уметници приредиће у част тридесетогодишњице Великог Октобра изложбу својих радова. Ту скоро Петрозаводск је прославио десетогодишњицу плодне уметничке делатности свог најбољег сликара Стронка. За велике заслуге у области ликовне уметности Стронку је одано видно признање: Президијум Врховног совјета Карело—Финске ССР доделио му је почасно звање заслужног уметника ове Републике. На јубиларној изложби становници Петрозаводска моћи ће да разгледају нову платна омиљеног мајстора.

Композитори Петрозаводска раде, спремајући се за празник тридесетогодишњице Совјетске државе. У данима прославе широке масе трудбеника упознаће се са њиховим новим делима. Композитор Гелмер Синисало посветио је празнику своје ново дело „Карелска рапсодија", намењено симфониском извођењу. Композитор Леонид Вишкрев завршио је кантату посвећену великом градитељу Совјетске државе Михаилу Ивановићу Калињину. Као књижевни текст за ову кантату послужили су стихови песника Кутасова, који је погинуо 1941 године, у данима првих борби. Композитор Карл Раутио пише нови гудачки квартет надахнут народним мотивима Карелије.

Празнични дар Отаџбини спремио је и архитекта Димитрије Маслеников. Завршио је пројект Дома владе Карело—Финске ССР. Дом, који ће много допринети лепоти архитектонског ансамбла новог Петрозаводска, биће подигнут на Кировљевом тргу.

Остварењем плана коренитог преуређења града потпуно ће се преобразили лик Петрозаводска. У старом Петрозаводску станична зграда била је удаљена три километра од центра. Новим планом предвиђено је да ће станични трг претстављати, такорећи, капију главне магистрале Петрозаводска — Лењинове улице. Пројектовању нове станичне зграде већ се приступило.

Улице новог Петрозаводска биће украшене великим вишеспратним зградама.

Десетине хиљада становника Петрозаводска најактивније учествују у обнови града. Прошлог лета петрозаводски трудбеници спремили су преко 20.000 квадратних метара дрвене грађе за обнову Петрозаводска. Радници Оне шког завода самоиницијативно раде на комуналном унапређењу целог једног насеља.

Увелико се спрема за славни јубилеј двадесет једна школа, колико их има у Петрозаводску. За време школског одмора у пионирским логорима, домовима одмора и санаторијумима летовало је преко 2.500 ученика. Деца уче пред празник нове песме о Отаџбини, Москви и Стаљину, великом и мудром вођи совјетског народа.

У скверу преко пута градског музеја срео сам групу школске деце. Стајала су крај споменика Петру I, оснивачу Петрозаводска. Учитељица је причала деци о реформатору Русије.

— А сада ћемо отићи, — рекла је затим учитељица, — пред споменик ономе који је водио наше дедове и оцеве у борбу за обарање власти спахија и капиталиста, ономе који је основао велику Совјетску државу — пред споменик Владимиру Илићу Лењину.

На главном тргу, на високом постољу, уздиже се гранитна фигура највећег човека — Лењина. Деца прилазе споменику с песмом о Лењину на уснама. А затим певају о Стаљину који је генијално наставио велико Лењиново дело.

Дува ветар с језера Онега, откида са дрвећа златно лишће и баца га деци пред ноге.

Златно је доба у коме живе наша деца...

Н. КОНОВАЛОВ

ЛИК АМЕРИЧКОГ ИМПЕРИЈАЛИЗМА

БАНКАРИ — ГЕНЕРАЛИ — ДИПЛОМАТИ

Пише: М. Гус

Појава која је пре четврт века била ретка постала је данас типична у Сједињеним Америчким Државама. Банкар — генерал — дипломата појављују се пред нама у једном лицу. После првог светског рата на позорници међународног живота појавио се Чарлс Доз који се прочуо као аутор »Дозовог плана«, плана обнове немачког монополистичког капитала и немачке агресије помоћу америчког новца. Доз је банкар. У годинама првог светског рата он је постао генерал. Завршио је своју каријеру као дипломата.

Данас генерали из банкарске средине све чешће и чешће добијају водеће дипломатске положаје у САД. Такав је, например, Роберт А. Повет, кога је генерал Маршал изабрао за заменика у влади као свог блиског сарадника за време рата. Генерал Повет је један од највећих њујоршких банкара, један од претставника водећих пословних кругова Волстрита. Године 1940 Повет је добио генерални чин и постао помоћник министра рата. Од 1941 године он је руководио свим питањима авијације и ваздушног рата. Омиљени афоризам банкара — генерала Повета гласи: савременом рату потребне су три ствари — бомбардери, још једном бомбардери, што већи број бомбардера. У тесном контакту са Маршалом, док је овај био начелник генералштаба, Повет је створио огромно ратно ваздухопловство. Данас банкар-генерал Повет, са благословом Волстрита и по његовом наређењу, постао је и дипломата. У његовој личности позван је да учествује у непосредном руководству спољном политиком незадрживе експанзије опуномоћени претставник финансиске олигархије. Он је донео собом у Државну администрацију и навике доларског бизниса, и методе атомско-ваздушне агресије које амерички потпаљивачи рата толико воле и широко примењују.

Под руководством Маршала и Повета влада се брзо попуњава људима у униформама. Политичком обавештајном службом — том претходницом америчке експанзије у најудаљенијим деловима света — руководи генерал Еди, искусни обавештајац који је још за време рата истовремено деловао и као војник, и као дипломата. Маршал је створио у влади одељење за планирање спољне политике и поверио руководство њиме Џорџу Кенану, познатом по свом непријатељском ставу према Совјетском Савезу. Кенан је професионални дипломата тесно повезан са војним круговима. У младости он се школовао у војној академији Сент-Џон. А 1946—1947 године био је повереник Државне администрације за спољну политику у војном колеџу САД, у коме се завршава оспособљавање виших команданата. У овом колеџу Џорџ Кенан је »предавао« америчком генералитету теорију и праксу спољно - политичке експанзије. Може ли се сумњати у то да је и он са своје стране прилично користио искуство агресије које су стекли његови ученици-генерали. Право из војног колеџа Кенан је прешао на положај руководиоца одељења за планирање спољне политике Државне администрације САД.

Најважнију област делатности за америчке дипломате у генералским униформама претставља Немачка. Тамо је врло активно пословао све доскора Вилијам Дрепер — један од најзагриженијих поборника, организатора и реализатора политике поделе Немачке и претварања њеног западног дела у амерички војни бастион у центру Европе. У току дугог времена Дрепер је био главни економски саветник генерала Клеја, америчког војног гувернера у Немачкој. Данас, кад се план обнове немачког ратно-индустриског потенцијала у западној Немачкој ревносно остварује, Дрепер је унапређен: постављен је за заменика министра рата САД. Дреперова каријера претставља изразит пример: банкар прво облачи генералску униформу, а затим постаје дипломата, не престајући, разуме се, да буде банкар. У Немачкој је Дрепер вршио функције руководиоца спољне политике. Обавивши тамо свој посао, он је данас упућен у Јапан »у циљу проучавања економске ситуације.« А по професији он остаје ипак онај исти »банкар за инвестиције«, као што је речено у америчком приручнику, стручњак за извоз капитала. Дрепер је потпретседник банке »Дилон, Рид и комп.«, која одавно финансира немачку тешку индустрију. Један од власника ове банке је, узгред буди речено, садашњи министар народне одбране Форестол.

Клеј се растао са Дрепером, али је наћнадио свој »губитак« на тај начин што је наручио из Вашингтона другог претставника америчког пословног света. То је Ц. Антони Панух, у чијој се службеничкој листи војнички положаји ређају наизменично са дипломатским. Он је стигао у Немачку и заузео положај личног саветника генерала Клеја за све европске проблеме, а између осталог — за питања у вези са Немачком. Пре тога Панух је био помоћник једног од заменика државног секретара. А у владу он је прешао из Министарства рата, где је за време рата радио у оперативном одељењу и у управи за мобилизацију.

Банкари - генерали добијају и у самим Сједињеним Америчким Државама веома важне положаје економске и војно - политичке природе. Ево једног убедљивог примера: Труман је поставио маринског комодора Ц. Вардемана за директора Федералног резервног бироа. Вардеман је познати банкар из Сен Луја, банкар који је за време рата обукао маринску униформу. Федерални резервни биро игра важну улогу у ратно - економском припремању САД, у остварењу програма преуређења целокупне економике за потребе новог рата. Бардеман је донео собом у ову управу целокупно своје искуство пословног човека великог калибра и претставника руководства ратне морнарице.

Тако се на делу остварује потпуно срастање руководства финансиске олигархије са војним руководством и руководством спољном политиком у САД. Ова тенденција оцртала се још после првог светског рата. Али данас, када се амерички монополисти — реакционари баве потпаљивањем трећег светског рата, ова тенденција постаје доминантна. И човек не може да се снађе: где почиње дипломата, а где ли се завршава генерал — пошто банкар носи и једну и другу униформу.

Претворивши се у генерала, банкар Повет постао је обожавалац атомско - ваздушне агресије, а поставши дипломата пријдружио се онима који дају америчкој политици све експанзионистичнији карактер. Доларска агресија бизнесмена удружује се са атомском стратегијом генерала, а дипломатија САД, у сарадњи са званичним и незваничним цивилним и војним потпаљивачима новог рата, тежи остварењу сулуде »идеје« светске превласти америчких монопола.

Кратковидост

..Чланови америчког Конгреса посетили Франкову Шпанију..

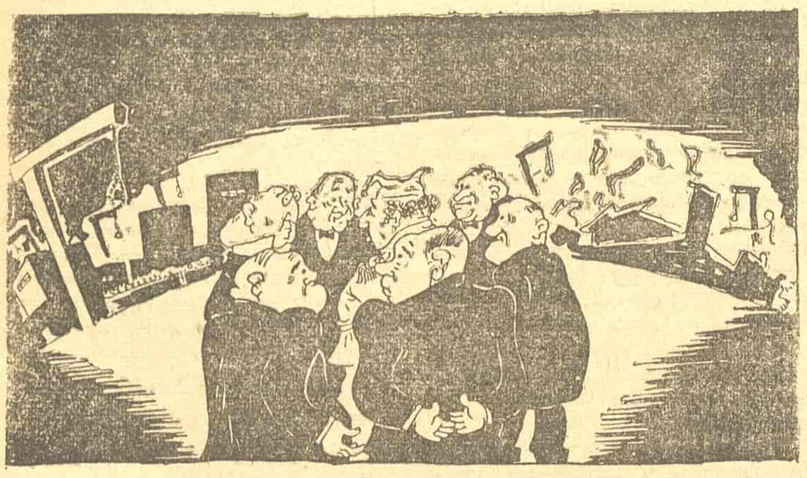

— Па ја не видим на том човеку баш ништа нарочито страшно!!!

Добровољни рад доприноси остварењу Петогодишњег плана

О раду у основним организацијама Народног фронта

Добровољни рад грађана на путу Београд—Земун

Новом поделом основних организација Народног фронта — Београда мења се, донекле, бројно стање и састав основних организација. Нове основне организације, којих ће од сада бити 200 у Београду, имаће далеко већи број чланова, него што је то био случај са ранијим основним организацијама. То повећање чланства не долази само због смањења броја организација већ пре свега због укидања организација Фронта по предузећима и установама. Пребацивањем чланова из предузећа и установа на рад у основне теренске организације, на месту становања, и поклапањем ових са градским изборним јединицама, постиже се, сем осталог, приближно изједначење бројног састава основних организација. До сада је било случајева да је једна основна организација имала око 200 а друга до 800 чланова, док ће новом поделом она имати просечно око 900 чланова. Свака основна организација организоваће рад на своме терену према одређеним условима, проналазећи најподесније форме, које могу евентуално бити друкчије на разним местима. Али имајући у виду најважније задатке Народног фронта, који се односе на учвршћење и даље развијање основних организација, спровођење одређеног програма рада и политичко уздизање свих чланова, борбу за извршење Плана и друго, може се говорити о неким устаљеним формама рада, које су заједничке за све организације.

Основне организације Народног фронта, као што се каже у Статуту, имају своје извршне одборе састављене од претседника, потпретседника, секретара, благајника и осталих чланова, којих може бити седам, у неким организацијама та организациона структура није била правилно спроведена. Бројни састав руководећег органа, извршног одбора, који се бира за руковођење текућим радом у основној организацији, и подела функција у истом треба да буду пажљиво одређени. Да би се са успехом решавали задаци, организационе форме рада треба да добију свој дефинитивни облик, јер се до сада запажала недовољна организациона чврстина у основним организацијама. Потребно је као што је речено у резолуцији Другог конгреса, „у свакој организацији поклонити пажњу постављању и спровођењу одређеног чврстог програма рада, водећи рачуна о свестраности задатака и не заборављајући на потребу непрекидног даљег политичког уздизања свих чланова."... Да би се у потпуности извршио овај задатак и широко обухватили радом сви чланови, одавно се осетила потреба да се при извршним одборима основних организација формирају помоћни органи (секције, активи) сталног или привременог карактера, који би разрађивали план и мобилисали чланство за његово извршење. Потреба за овим указује се тим пре, што се организације повећавају и бројно и теренски, те сами извршни одбори од око десетак чланова не би могли савладати обиље задатака, који сада стоје пред организацијама Народног фронта.

Неке основне организације већ су ово остариле и њихов рад показује далеко боље резултате него у оним организацијама где сав терет пада на неколико чланова извршних одбора. Ови активи при извршним одборима у основним организацијама формирани су, углавном, по следећим гранама рада: културно-просветни сектор, агитација и штампа, социјално-здравствени, добровољни рад и уређење насеља, рад на развијању веза са селом и др.. Кроз ове секције оспособљавају се људи за руковођење, и од њих се касније попуњавају, према потреби извршни одбори основних организација. У току тога рада израстају из масе нови активисти, који своје знање и искуство преносе на целокупно чланство у својим организацијама. А због прилива чланова из предузећа и установа, који су свој политички рад до сада развијати само на местима запослења, увелико се мења политички и социјални састав чланства у основним теренским организацијама. У вези са доласком ових активиста, поставља се питање њиховог правилног прихватања од стране чланова у тим организацијама. Потребно је обухватити све те другове, извршити равномерна задужења по свима секторима рада, да не би већина послова остајала на истим члановима или се сасвим пребацила на нове. Биће истина доста оних који су заузети важним радом у предузећима и установама, па их не треба преоптерећивати пословима, који ће ићи на штету њиховог главног задатка.

Основне организације, спроводећи у живот директиве рејонских одбора и виших органа Фронта, помажу овима у њиховом практичном раду, привлаче нове чланове и мобилишу масе за активно учешће у економском и политичком животу нашег града. То значи да сви чланови једне организације треба да у свакодневном раду остварују своје задатке и дужности, формулисане одредбама Статута. Зато је једно од најважнијих питања правилно организовање проверавања извршења задатака. То наравно није један од сектора рада у основним организацијама, већ је то управо основни метод сваког добро организованог рада. Друкчије се и не може замислити правилно руковођење на терену од стране извршних одбора основних организација, нити увид у њихов рад од виших органа Фронта. Из извештаја о раду у неким основним организацијама види се да је то питање добро решено. Записници са седница извршних одбора и конференција одраз су правилног рада и доказ да се политички рад обављује свака акција која се изводи на терену. Неке основне организације имају своје активе агитатора од 15 до 20 чланова, који одржавају кружоке и читалачке часове и прорађују актуелни политички материјал. Колико су овакви активи потребни, види се сада када су на реду важни задаци у вези прорађивања материјала и закључака са Другог конгреса Народног фронта Југославије.

Евиденција о резултатима рада у многим основним организацијама је потпуна и она се односи — како на активност сваког члана у уредном плаћању чланског прилога, учествовању у добровољном раду, у политичкој активности итд., тако и на успехе читаве организације. Овакви примери добрих резултата у извесним организацијама показују шта све треба да учине наше основне организације: да оформе и учврсте своје секције, да разрађују своје месечне планове, да настоје да пронађу једну сталну просторију за своје састанке, да одржавају чврсту и сталну везу са својим рејонским одборима и траже њихову помоћ у раду, и да решавају првенствено она питања која су најважнија у томе моменту. Колико основна организација сада активно учествује у економском и политичком животу, најбоље ће се видети по томе какви су њени резултати борбе за извршење Плана, за спровођење у живот одлука Другог конгреса Народног фронта Југославије.

Милош МИЛИЧКОВИЋ

Више залагања

добровољних радника у грађевинарству

Суво и лепо време омогућило је нормално одвијање грађевинарских радова на измаку грађевинарске сезоне. Међутим, с обзиром на чињеницу да многе наше зграде нису још под кровом, а да други објекти нису доведени у стање у коме би могли да презиме, неопходно је пооштрити и форсирати радове.

Насупрот тој хитној потреби, учешће добровољних радника у помоћи грађевинарству опада. Број радних часова смањио се на 50% у односу на раније месеце, а обавезе, које су знатно мање но у току лета, не испуњавају се. То показују и два седмична извештаја прве половине овог месеца.

Сасвим је разумљиво да су са променом временских прилика и услови рада постали тежи, што, вероватно, одлучује поједине добровољне раднике да не изађу на радилишта. Међутим, облачно време и ветар, као и ситна киша, не би требало да спрече оне који су дали одређене обавезе, оне који су схватили значај испуњења тих обавеза и који су досад, у више прилика, могли да се увере у корисност и успехе колективног залагања.

Чињеница је да је баш сада, кад се радови приводе крају, кад су услови рада још сношљиви, неопходно да се радови форсирају, а то захтева да добровољни радници испуњавају дате обавезе, да се залажу са исто онолико преданости, како су то чинили у летњим месецима, по сунцу и жези.

Од грађевинских објеката најважнији су овога момента: пут Београд—Земун, затварање Мокролушког Потока и израда одводника за воду у Шестом рејону, као и грађевинарски радови на станбеним зградама у Цвијићевој улици. То, разуме се, не значи да треба искључиво форсирати помоћ овим радилиштима, већ да им је потребна најмасовнија и најинтензивнија помоћ.

Рејонски извршни одбори Фронта требало би да, путем активиста задужених за добровољне радове у оквиру основних организација, покрену питање помоћи грађевинарству са тачке на којој се моментано налази. Неопходно је објаснити нашим грађанима — добровољним радницима значај и важност момента, па је не оспорио да резултати неће изостати, јер су се београдски добровољни радници досад у више махова показали спремни да у датом тренутку покажу своју готовост и реше проблем који се поставља.

Резултати добровољног залагања у грађевинарству за раздобље од 6 до 12 октобра

Организација добровољних радова, које грађани Београда обављају као своју помоћ грађевинарству и као допринос испуњењу Петогодишњег плана, претрпела је извесне измене. Отварањем новог и највећег радилишта: пута Београд—Земун, начињен је нов распоред рада. Пре свега, Први рејон, као територијално најближи, ослобођен је радова на осталим радилиштима и везан радовима искључиво за овај објект. Тако грађани Првога рејона раде на путу Београд—Земун три дана у седмици: средом, четвртком и петком, у радном времену од 14.30 до 16.30 часова. Исто тако, Трећи рејон, који је територијално најближи после Првог рејона, ради на овом објекту два дана у седмици, и то: уторником и петком. Земун, као трећи суседни рејон, ради понедељником. Суботом се радови не обављају, а недељом излазе сви рејони, уколико им је то могуће, јер је тај дан одређен за ударни седмични дан, пошто су тада слободни и грађани који раде у предузећима и установама.

Ова реорганизација спроведена је услед важности пута Београд—Земун и услед потребе да се земљани радови што пре окончају.

Резултати добровољних залагања у грађевинарству за раздобље од 6 до 12 октобра нису повољни. Они показују опадање радних часова, што је резултат изласка мањег броја добровољних радника на радилишта.

Тако је Први рејон извео на радилишта у овом раздобљу 1.085 добровољних радника. Од тога 477 мушкараца и 608 жена. Они су дали 3.122 радна часа. Други рејон је извео 4.074 добровољна радника. Од тога 1.851 мушкарца и 2.196 жена. Они су дали 11.752 радна часа. Трећи рејон је извео 3.190 добровољних радника, од тога 1.389 мушкараца и 1.801 жену. Дато је 8.798 радних часова. Четврти рејон је извео 1.253 добровољна радника, то јест 416 мушкараца и 837 жена. Дато је 3.325 радних часова. Пети рејон је извео 1.887 добровољних радника, то јест 1.348 мушкараца и 439 жена. Дато је 5.731 радни час. Шести рејон извео је 1.246 добровољних радника, то јест 621 мушкарца и 625 жена. Дато је 2.852 радна часа. Седми рејон је извео 807 добровољних радника, то јест 385 мушкараца и 422 жене. Дато је 2.571 час. Резултати за Земун (Осми рејон) недостају.

У току раздобља од 6 до 12 октобра највише се радило на истовару и слагању цигаља, као и на додавању цигаља зидарима. Тако су добровољни радници Другог рејона сложили 112.422 комада цигаља, добровољни радници Трећег 148.100, а добровољни радници Четвртог рејона 111.220 комада.

Ови резултати нису задовољавајући, јер претстављају 50% од износа ранијих месеци. Они показују опадање залагања и треба да буду сигнал за активирање оних, који су, из било којих разлога, попустили у испуњавању својих обавеза.

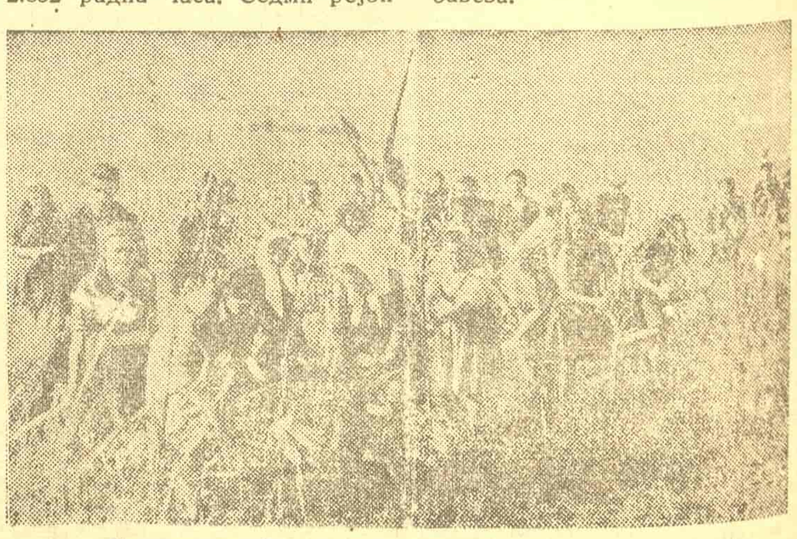

Фронтовци Земуна на брању кукуруза

ТРОГОДИШЊИЦА ИЗЛАЖЕЊА „20 ОКТОБРА“

Ових дана навршава се три године како је почео да излази „20 октобар“, орган Народног фронта Београда.

Са Бежаниске Косе још су одјекивале детонације. Немци су покушавали да се још који пут добаце гневом на ослобођени Београд. Још су се круниле фасаде, изубијане зрнима бацача. Под ногама је шкрипало стакло, прескакало се преко одбачених блокова и стабала, заобилазила се преврнута, оштећена возила. У свему томе, и поред свега тога, Београд је брујао од радости, сусрета и поздрава. Грађани су излазили на улице и остајали на њима. Град је поново припао народу. Уживало се у томе.

На такве београдске улице, у то расположење, истрчали су продавци новина:

— Двадесети октобар!

То је била још једна радост. Први београдски лист у слободи.

Број је разграбљен. Читан је ту, на улицама, под млаким сунцем тог значајног октобра. Ушао је у београдске домове.

Тај први број „20 октобра“ изашао је у тек ослобођеном граду, 24 октобра. Он је припремљен у специјалној редакцији, уз многе тешкоће. Следећи се појавио 16 децембра, као други број, као „недељни лист Јединственог народноослободилачког фронта Београда“.

За релативно кратко време „20 октобар“ постаје најчитанији лист Београда и излази у све више примерака.

У прве масовне акције Народног фронта „20 октобар“ улаже свој део. Он потстиче кроз своје редове, помаже тумачећи организацију акција, прати успехе и критикује пропусте и скретања. Но, поред акција у оквиру Фронта, АФЖ-а и Народне омладине, „20 октобар“ прати и коментарише догађаје и збивања у граду, посматрајући их не као хроничар, већ као објективни критичар. Он се бави проблемима решавања комуналних, културних и здравствених прилика града, бележећи успехе и критички се осврћући и на оно што је предвиђено да се учини. Поред тога „20 октобар“ отвара кампање у циљу побољшања прилика и односа. Он је покретач и потстрекач на колективна залагања, а пре свега и више свега он постаје веза и средство путем кога наши грађани најрадије учествују у питањима народне власти.

Учешће грађана, чланова Фронта, као активних сарадника листа у духу је нове, савремене штампе. Да би одговорио својим правим задацима, да би постао заиста лист грађана Београда, да би широко, демократски ушао у све домове и постао истински фронтовски приручник чланова Фронта, АФЖ-а и Народне омладине нашег града, „20 октобар“ је отворио своје ступце свим искреним, добронамерним грађанима. Захваљујући томе „20 октобар“ већ после неколико првих бројева умногоме престаје да буде лист редакције. У њему све масовније сарађују, прво дописници рејона и организација, предузећа и установа, а потом све бројније и сви они, који се здравом критиком осврћу на прилике и збивања у граду и који правилним сугестијама и предлозима желе да помогну народну власт.

Захваљујући тој масовној сарадњи и схватању општих проблема као својих од стране грађана нашег града, дошло је до тога да само трећину сваког појединог броја испуњавају редови чланова редакције, а две трећине простора користе грађани.

Зато је „20 октобар“ лист Београђана: радника, намештеника, народне интелигенције, занатске и школске омладине, домаћица и свих оних који учествују у великом покрету рада и изградње, у испуњењу наших великих задатака.

„20 октобар“ се стално развија. Он тражи стално новије и боље форме да што пуније и што успешније послужи Београду и његовим грађанима. Зато „20 октобар“ приликом ове своје трогодишњице поздравља све своје спољне сараднике, све добронамерне грађане Београда, који су сматрали за своју дужност да активно учествују у листу, да помажу народну власт шаљући дописе о својим запажањима. Он уједно позива све досадашње и нове сараднике да настоје да „20 октобар“ буде још бољи и да, као лист Београда, још пуније и одлучније одговара своме задатку.

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

ПРЕД СВРШЕТАК ПРВЕ ЕКО НОМСКЕ ГОДИНЕ

УСПЕХ У РАДУ ПОВРТАРСКЕ ЗАДРУГЕ ПЕНЗИОНЕРА НА МАКИШУ

Крајем марта месеца Удружење пензионера за Србију узело је у закуп, од Извршног одбора Народног одбора 71 хектар земљишта у Макишу. За обраду овога земљишта, Средишња управа Удружења пензионера у Београду основала је од својих чланова, који су се добровољно пријавили, радну заједницу од око 100 људи. Ускоро затим, од овог радног колектива образована је Повртарска задруга пензионера града Београда, на бази земљорадничких задруга, према Закону о задругама.

Обрада имања у Макишу била је врло тешка. Новоформирана задруга у почетку није располагала никаквим средствима нити алатом. Од зајма Градске штедионице у износу од 300.000 динара, задруга је набавила основни и најпотребнији алат и семе, док је од Извршног одбора добила два пара коња и двоје кола. Са тим се почело.

Иако није било алата и материјалних средстава, сви пензионери - задругари показали су необичну вољу и упорност у раду. Свакога дана, по лепом и ружном времену, далеко изнад града, 70 до 80 људи стрпљиво је радило. Од укупног земљишта засејано је 60 хектара. Једанаест хектара није обрађивано због тога што се тај део још налазио у спору. На имању »Жабарица« засејано је 5 хектара бостана, 4 хектара пасуља, 5 хектара сунцокрета, 10 хектара кукуруза, 1 хектар боранije, 3 хектара парадајза, 1 хектар црног лука итд. На економији »Макиш«, другом имању пензионера, засађено је преко 2 хектара купуса, посејано 2 хектара кукуруза и по један хектар краставаца, боранije, пасуља, шећерне репе, детелине, овса, лука итд.

Убирање плодова дало је врло добре резултате. Све што је засејано родило је углавном добро. Подбацио је једино лук, пасуљ и боранија, због тога што није било доброг семена. Сви ови производи испоручени су углавном градилишту у Железнику. Остатак је подељен задругарима за зимницу (сваком пензионеру-члану задруге дато је према броју радних часова) а извесна количина продата је задружним продавницама на Сењаку и Каленићевом Гумну. Два вагона бостана и пола вагона црног лука пензионери су поклонили омладинцима на градилишту фабрике тешких машина у Железнику.

Данас већ, стање у Повртарској задрузи пензионера сасвим је друкчије. Створен је инвентар у вредности од око 150.000 динара. Укупна вредност све имовине, заједно са инвентаром, износи око 500.000 динара. Ту нису урачунати они плодови који још нису извађени из земље: 4 хектара сунцокрета, 3 хектара кукуруза, 1,5 хектар шећерне репе, 2 вагона бундева, 2 хектара детелине, 2,5 хектара купуса итд.

На крају године, може се рећи да ће расходи задруге пензионера бити потпуно покривени добитком од продаје плодова са имања на Макишу. Није искључено да ће се остварити и мали добитак. Свакако да ово претставља велики успех ако се узму у обзир чињенице да се са обрадом земљишта отпочело касније него што треба и да је 26 хектара било под водом до половине маја. Упоран рад и необичан елан крунисали су успехом.

За идућу годину Повртарска задруга пензионера има намеру да још боље организује рад на имањима у Макишу. Већ сада израђен је сетвени план и поднесен Извршном одбору Народног одбора. На основу тога плана тражиће се зајам од 990.000 динара ради попуне инвентара, као и куповине једног камиона и једног трактора. Поред повртарства, у току идуће године чланови задруге пензионера бавиће се свињогојством, овчарством и живинарством. На тај начин, и најстарији становници Београда даће свој допринос заједници.

САБЕОГРАДСКИХ ПИЈАЦА

Поврћа има у довољним количинама

На београдским пијацама поврћа углавном има у довољним количинама, осим неких врста које у потпуности не задовољавају потражњу грађана. Извесне врсте поврћа су сада на измаку и то већином боранија, парадајз и паприка, али се још увек појављују по пијацама, само су слабијег квалитета.

Паприка се продаје од 7 до 9 динара килограм, а парадајз по 4 динара. Цене осталом поврћу су углавном остале непромењене. Купус стаје по 4 динара килограм, кељ 7 динара, карфиол 15 до 20 динара, црни лук 7, зелен 8, шаргарепа 5 до 6, бундева 3 до 4 динара. Исто тако има и киселог купуса и рибанца продаје се по 8 динара килограм, цвекле по 4 динара, роткве 4 до 5 динара и спанаћа по 10 динара килограм. Свих ових намирница има довољно, као и празилука, плавог патлиџана и зеленог парадајза.

Од воћа највише има јабука и то, како код градских и задружних, тако и код приватних продавница. Крушака на неким пијацама нема у довољној количини иако им сезона још траје. Грожђа исто тако има мало, јер га државне и задружна предузећа не довозе у довољним количинама. Иако је сад јесења сезона, дуња и ораха нема ни на једној пијаци. Продају се само у понеким продавницама и то у малој количини. На пијацама се појављује и кестен који се продаје од 20 до 24 динара килограм. Црног лука за зимницу нема довољно; онај који се продаје може да служи само за брзу употребу. Пасуља и белог лука нема ни једна продавница на пијаци. Ако се и појави у некој задружној продавници мања количина, за час се распрода. Пасуљ највише продају сељаци по високим ценама од 20 до 30 динара. Цена белом луку који продају сељаци је веома висока од 50 до 100 динара килограм. Кромпир такође на неким пијацама доносе само сељаци. Државне и задружне продавнице требало би да снабдеју грађане белим луком и пасуљом.

Откад је, пре две недеље, дозвољена слободна продаја, сељаци произвођачи доносе на пијацу сваким даном све више разноврсних намирница: месиће, млечне производе, поврћа итд. Првих неколико дана цене су биле веома високе и нису биле приступачне за широке масе грађана. Међутим, за последњих три четири дана, на свим пијацама су цене знатно опале. Ипак су сувише високе и сви грађани не могу их платити. Маст се продавала по 300 динара, а сада се може купити од 180 до 220 динара. Пала је цена и сувој сланини и то од 250 динара по килограму на око 200. Брашно се продаје по 35 до 40 динара, кукуруз од 10 до 15 а кукурузно брашно од 12 до 15 динара. И овим производима су цене унеколико опале. Услед необавештености сељаци су почели да доносе на неке пијаце и свеже месо. Ово се дешава услед тога што поједини месни одбори нису правилно објаснили Уредбу о слободном товљењу и продаји свиња, која одређује да се сме продавати само жива стока.

Ако се прође кроз све пијаце, може се видети да многе градске и задружне продавнице продају јабуке доброг квалитета помешане са трулим и полутрулим. Јабуке су већином несортиране и набацане и овакве тезге одају утисак неуредности и немара.

Многе продавнице Градског предузећа за воће и поврће добијају већ из магацина труле и несортиране јабуке. Такав је случај например, на пијаци Цветни трг. Пред продавницама Градског предузећа за воће и поврће број 2 и 21 изложене су полутруле јабуке које су набацане на гомилу и непробиране. У осталим продавницама на овој пијаци, како градским тако и задружним исто тако се не обраћа пажња класирању робе и не настоји се да роба буде лепо изложена. Свакако да је за овакав пропуст одговорно и руководство Централног магацина на Бајлоновој пијаци, зато што по јединим продавницама шаље робу која уопште није за продају.

Крајње је време да се руководство градског предузећа за воће и поврће, а и руководства задруга побрину да продавнице добију робу доброг квалитета, лепо сортирану а исто тако потребно је да се контролише по свим пијацама, да ли се та роба лепо излаже. На овај пропуст је досада много пута указивано преко штампе. Међутим, стање се у овом погледу уопште не поправља. А потребно је нагласити да државне и задружне продавнице треба да имају најбоље уређене тезге на пијацама, јер оне за то имају најбоље могућности.

Тезге су пуне разног поврћа

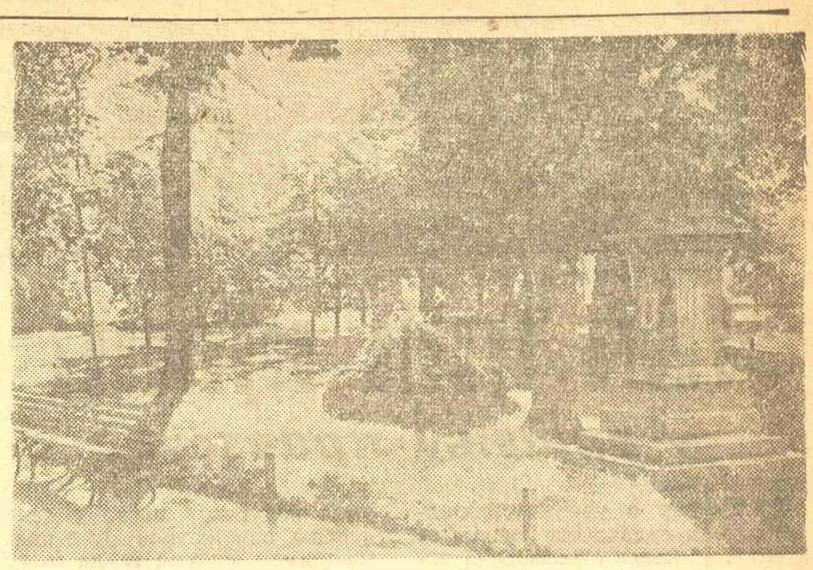

Калемегдан

ЈЕСЕЊИ РАДОВИ У ПАРКОВИМА

ПОШУМЉАВАЊЕ 35 ХЕКТАРА ЗЕМЉИШТА У УНУТРАШЊОСТИ ГРАДА

Отсек за паркове предузима ове јесени низ већих и мањих радова да би се повећале зелене површине у нашем граду и уредили мањи, запуштени паркови. Засад се врше припремни радови у парку у Доњем Граду, који је био за време окупације уништен и потпуно запуштен. Сада се ради на његовој реконструкцији. Услед недостатка кише земља је веома тврда и тешко се прекопава, те ће после првих киша радови брже одмицати. У овим радовима учествоваће и чланови фронта, који ће уклонити преостале рушевине у парку.

Завршавају се радови код мањег парка код Ауто-команде и врше припремни јесењи радови код парка на Звездари. Кад буде настало погодније време, приступиће се и садњи дрвећа.

Ове јесени се предвиђа и реконструкције 12 скверова на разним крајевима града, који су до сада били запуштени. Од осталих радова, извршиће се попуњавање дворева у 42 улице и то са око 3.000 садница. У Београду има 160 улица у којима би требало попуњавати двореде, али због недостатка материјала, за сада се попуњавају само у 42 улице. Доћи ће у обзир оне улице које имају двореде за чије попуњавање постоје саднице у расадницима.

У многим основним школама Отсек за паркове је засејао травњаке и створио мало баште. У свима школама осим у једној, травњаци су упропашћени услед непажње и небрижљивости школског особља. Травњаци се уопште нису поливали, већ се чекало да Отсек набавља људе и за те мање послове. У неким школама руководство се правда да није било црева за поливање. Изгледа да се ни толико нису могли снаћи па да поливају са кантама, над већ немају црева. А школска дворишта лепше изгледају и имају више свежине ако се баште одржавају. Убудуће не би требало да се ово догађа и да сав труд уложен у стварање малих башта и травњака по школама, пропадне узалуд.

Ове јесени извршиће се велики радови на пошумљавању у унутрашњости Београда. Направљен је план према коме се предвиђа пошумљавање 17 хектара земљишта на дунавској обали, од Доњег Града до Панчевачког моста, четири хектара код Прокопа, четири хектара на Топчидерском Брду и 10 хектара на Бањичком пољу од Шарене ћуприје до трибина. Појас који ће се пошумити на Бањичком пољу биће широк од 60 до 150 метара. Ови обимни радови извршиће се чим буде настало погодније време, то јест после већих киша. У овим радовима учествоваће масовно чланови фронта са својим радним јединицама и тиме допринети да се повећају зелене површине у нашем граду.

Постоји један проблем који не може у будућности бити решен без активне помоћи фронтовских организација. Ове године у већини улица, услед недостатка водоводних инсталација за поливање, Отсек за паркове није могао да засеје травњаке. Травњаци су сејани и одржавани само у крајевима где је било инсталација, а у већем делу града они су остали запуштени са сувом, тврдом земљом и коровом. Сви травњаци по улицама могли су бити прекопани и уређени да су фронтовске организације биле активније. Секције за уређивање насеља требало је у сагласности са Отсеком за паркове да мобилишу грађане, да испред својих кућа прекопају и засеју травњаке и да их стално одржавају свакодневним поливањем.

Међутим, веома је мало улица у којима су грађани уредили травњаке. И уколико су их прекопали, нису их касније одржавали и поливали. Већина улица у нашем граду пружа ружан и запуштен изглед, зато што су травњаци закоровљени услед неактивности и непажње грађана. Јасно је да цео овај посао није захтевао много труда.

Да би идућег пролећа сви травњаци у нашем граду били уређени и засејани, требало би да Секција за уређивање насеља Градског одбора Народног фронта у споразуму са Отсеком за паркове направи план у којим улицама све треба организације Фронта да изведу овакве радове.

Трагом КРИТИКЕ и ПРЕДЛОГА

У »20 октобру« број 148 од 26 септембра објављен је допис Петра Ј. Ванића, у којем се подвлачи потреба да се монтира сат на улазним вратима Железничке станице.

Према обавештењу које смо добили од шефа станице, ради се на оправци овог сата и он ће ускоро бити монтиран.

★

Иако се у Београду оскудева у локалима за ресторане и мензе, велики број локала који су специјално грађени за угоститељске потребе, користи се за магацине и стоваришта за робу појединих задрута или предузећа. У нашем листу број 149 од 3 октобра изнети су конкретни случајеви овако неправилног коришћења локала.

По овом питању није ништа учињено. Градско угоститељско предузеће које има за задатак да организује друштвену исхрану у Београду, није могло да добије дозволу за локале наведене у нашем чланку. Ово предузеће је требало да отвори народни ресторан и у просторијама бивше кафане »Мусић« на углу Булевара Црвене Армије и Молерове улице. Међутим, овај локал је додељен Среском магацину из Смедерева. А да ли је нужно да се магацин за Смедерево налази у центру Београда?

★

У једном од прошлих бројева »20 октобра« писано је о редовима на Главној пошти и преоптерећености појединих шалтера.

Просторије Главне поште су огромне. Исто тако постоји велики број шалтера. Али, док се пред појединим шалтерима стварају дугачки редови, други већ данима стоје затворени. Услед тога ни просторије ове поште нису искоришћене.

Отварањем свих шалтера, омогућило би се боље функционисање поштанске службе, а велики број грађана не би губио време у непотребном и неоправданом чекању на предају најобичнијих пошиљки.

★

Наша редакција је више пута добијала дописе у којима су се грађани жалили да су извесна београдска кола загађена стеницама. У броју 149 објавили смо допис Меланије Сингер, којим се тражи да се београдски трамваји очисте и уреде.

Из Дирекције Градског саобраћајног предузећа добили смо обавештење да су кола заиста била загађена, а да је главни разлог био тај што су та кола рађена из делова старих полупаних трамваја. Још пре објављивања дописа, Дирекција је припремала материјал за дезинсекцију. И сада се већ врши дезинсекција многих кола. Дезинсекција се мора вршити постепено, да се кола не би одједном повлачила из саобраћаја, али ће сви трамваји ускоро бити очишћени и уређени.

★

У »20 октобру« број 150 од 10 октобра изашао је кратак допис под насловом »Зашто је застала оправка улице«. У допису се износи случај са оправком Косовске улице, где се радови нису завршили и улица стоји неуређена скоро месец дана.

Сада се допремио асфалт и остали потребан материјал, тако да ће оправка улице моћи у најкраће време потпуно да се заврши.

Кроз

Улога судија поротника
у вршењу правосуђа

У Закону о уређењу народних судова као главни задатак у вршењу правосуђа постављено је: заштита друштвеног и државног уређења ФНРЈ и народних република; заштита права и законом заштићених интереса установа, предузећа и организација, као и заштита личних и имовинских права и законом заштићених интереса појединаца; обезбеђење тачног испуњавања закона и прописа са законском снагом од стране свих установа, предузећа, организација, службених лица и појединаца, и васпитање грађана у духу оданости према отаџбини, у духу правилног испуњавања закона и поштеног вршења њихових права и дужности.

Чињеница да нова организација судства омогућава широким народним масама да врше избор судија и судија поротника, да контролишу њихов рад и да кроз учешће судија поротника учествују непосредно у вршењу правосуђа, — главна је гаранција да ће ови високи задаци правосуђа бити тачно испуњавани. Учешћем судија поротника омогућава се да се у вршењу правосуђа одразе жеље и стремљења народних маса, да се у рад судова уноси дух здравог схватања и динамичност наше друштвене стварности; да наше судство буде истински демократско.

Народ је судијама поротницима указао велико поверење, делегирајући их у судове, а бирани су баш због свога залагања у Фронту, у предузећима или установама, због тога што су уопште својим радом доказали своју оданост народу и држави. Баш као такви они су у стању да се удубљују у све проблеме, да помогну да се наша стварност одражава и у раду судства и да се према томе суде и појединачни случајеви. Тако је, преко судија поротника, постигнута пуна веза између народних маса и наших судова, судови су заиста постали народни. Ови људи који потичу из разних слојева и који никада раније, можда нису познавали устројство судова, већ кроз досадашњи рад успели су да стекну искуства и показали су ангажовање равно ангажовању редовних судија. Они странкама постављају питања и учествују у истраживању истине, а на суђењу имају иста права као и судије.

Баш зато што су за судије поротнике бирани многи запослени грађани, испољила се једна појава која је, истина, унеколико сузбијена, али којом се треба позабавити. У питању је уредно долажење судија поротника на суђења.

Сваки запослен човек наше земље има велику одговорност за испуњење Плана на своме радном месту. Наши људи су свесни својих задатака у том погледу, али се зато дешавало да су запостављали своје дужности судија поротника. До овог је долазило због става неких судија поротника, али много чешће било је неразумевања од стране руководилаца предузећа и установа у којима је судија поротник запослен. Понеки руководиоци заборављајући на улогу судија поротника, или не познавајући њихову улогу, посматрају само интерес предузећа, па, или не дозвољавају да поротници напуштају посао у дане суђења, или их пуштају с приговорима. Разуме се да је то често добронамерно, али не треба изгубити из вида огромну улогу коју у нашој друштвеној стварности играју судије поротници, баш као људи који најживље учествују у изградњи земље.

Због неправилног става у томе погледу, Министарство правосуђа Србије морало је чак и да апелује на поједине руководиоце предузећа, да би се разбиле њихове заблуде у погледу запостављања улоге судија поротника. После ових расписа стање се поправио, али још увек има неразумевања. Некада ни сами судије поротници не труде се да објасне руководиоцима потребу доласка на суђење, и заборављају какве штете проистичу од њиховог изостанка. Ако за тај дан они извршују задатке у свом предузећу, дозвољавају да се ремети радни план у судовима. Због недоласка судије поротника мора се одложити претрес, а то у крајњој линији значи и ремећење привредног живота, пошто су и сведоци и странке врло често такође укључени у привреду, па је велика штета ако се поново морају позивати и напуштати посао. У судској администрацији то такође изискује више посла, јер се поново пишу и шаљу нови позиви и стварају непотребни трошкови. Све се то може отклонити ако запослени судија поротник у договору са руководиоцем предузећа нађе замену у свом послу или се договори да га обави накнадно.

Када су у питању запослени грађани, и у судовима се праве уступци. Води се рачуна да се у једном дану не позове више људи из истог предузећа, да се просветни радници не позивају преко ферија итд. Ако су у питању руководиоци предузећа, који тешко могу да напусте посао, оставља им се да сами известе суд када им је најзгодније да присуствују суђењу. Исто тако, пази се да судија поротник не буде позван више од 15 пута у години и то на један дан, уколико се изузетно не ради о већем процесу.

Запосленим људима, уколико за време суђења губе плату у својој редовној служби, припада дневница која је равна дневној плати судије. Незапосленима не припада дневница, а занатлијама који занатску радњу обављају искључиво сопственом радном снагом, такође припада дневница ако им је зарада од заната главно средство за живот.

Дешава се да и неки грађани, који нису запослени, не долазе уредно на суђења или долазе са закашњењем, иако се благовремено обавештавају.

Уредно и благовремено одазивање судским позивима дужност је судија поротника и они је морају савесно обављати. То од њих захтевају наши судови, али то првенствено захтевају интереси народа који их је бирао.

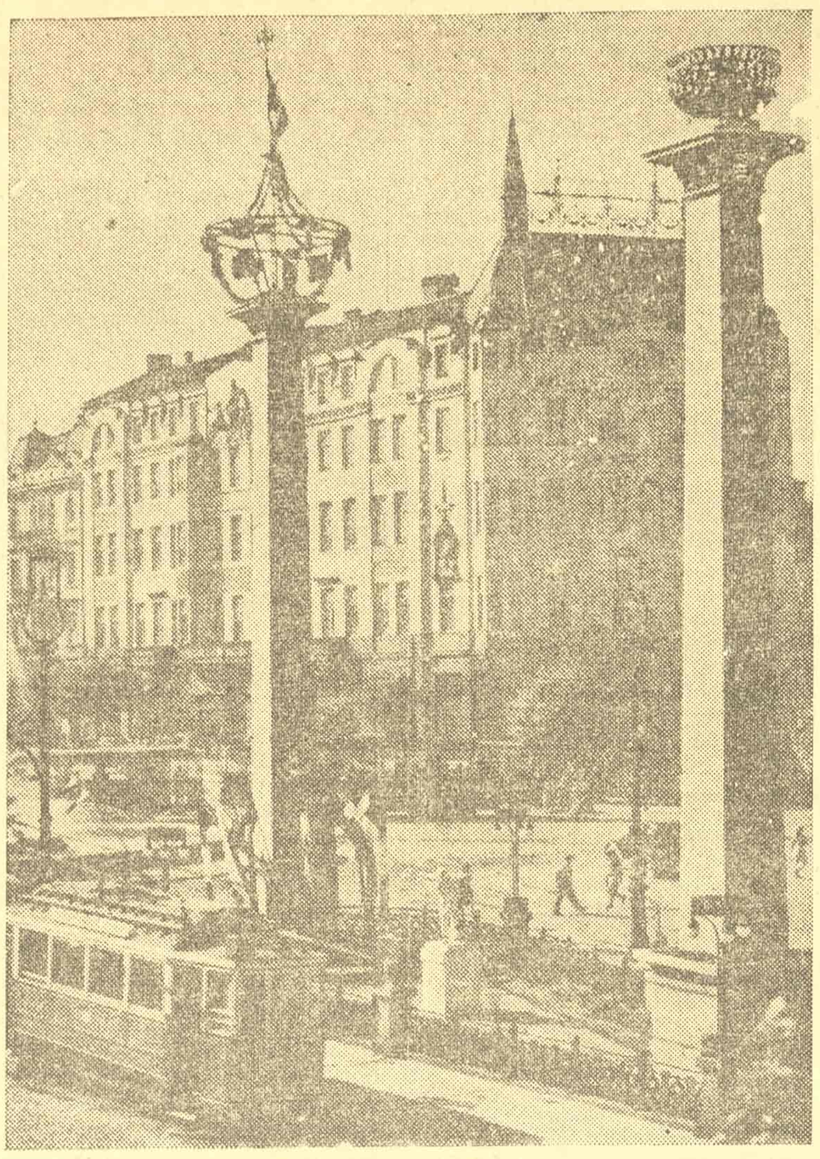

Изглед старог Београда

ПИСМА Уредништву

Зашто нема разгледница Београда?

Путујући кроз Југославију, желео сам да се јавим својим познаницима у Софији. Тражио сам да купим разгледнице које би приказивале старине Београда и његов изглед као обновљеног града.

Једва сам успео да пронађем неке разгледнице, али оне приказују град какав је некада изгледао, тако да многе зграде, насликане на њима, данас и не постоје. А што је још горе, нема слика које приказују обновљени и улепшани Београд. Зар треба да пишем на разгледницама које приказују старе Теразије, када то не одговара стварности.

Мислим, када се у Југославији толико ради и толико обнавља и изграђује, треба наћи могућности да се издају разгледнице које ће приказивати лепу стварност главног града Југославије.

Иван ФИЋОВ
сарадник листа „Земљак", Софија

ПИОНИРИМА
пред двадесети октобар

Двадесети октобар је велики празник наших народа. Тога дана, пре три године, борци наше славне Народноослободилачке војске, заједно са херојима из Стаљинграда, истерали су из Београда мрске окупаторе. Тога дана, пре три године, Београд је постао истински главни град Југославије у који данас упиру очи не само сви наши, него и многи други слободољубиви народи.

Двадесети октобар је велики дан у историји наших народа. Али за вас, наше најмлађе, он има двоструки значај. Уочи тога дана ви ћете први пут везати пионирску мараму и постати чланови великог Савеза пионира.

Да ли сте се, будући пионири, припремили за овај свечани дан? Да ли вам је јасно шта је организација Савеза пионира и какав је њен значај? Ако нисте, онда учините то одмах.

А шта треба да научимо? — питаћете.

Пре свега, треба да знате да је 20 октобар Дан ослобођења Београда, главног града наше велике и лепе земље и да су на многим улицама заједно пролили своју крв синови свих наших народа и братског Совјетског Савеза. Двадесети октобар има велики значај за наше народе и њихову историју.

Ви ћете постати пионири. Шта значи, пре свега, реч пионир?

Пионир је страна реч која се одомаћила у нашем језику. Она у преносном смислу значи човека који отвара нове, светле путеве, човека који је оснивач нечег новог и бољег. Славни и велики људи, који су својим радом и својим делима крчили пут бољем и срећнијем животу целог човечанства, названи су пионирима. Тако су, на пример, велики пионири Маркс, Енгелс, Лењин, Пастер, Њутн, Кири итд. итд. И ваша организација добила је име Савез пионира, што значи да и ви треба да будете најбоља деца међу осталом децом. А да будете добри и најбољи, треба да учите и учите.

Да ли знате шта је то Савез пионира и да ли знате историју пионирске организације? Питајте ваше старије другове који већ припадају некој од организација пионира. Они ће моћи много што-шта да вам о томе испричају.

— Пионирска организација, рећи ће вам они старији, настала је за време народноослободилачке борбе. Није било ретко видети тада наше најмлађе, малу децу, која су се истакла својом пожртвованошћу и херојским подвизима. Чули сте, ваљда, за Прпићеву десетину и за курире-пионире. Па, Браца Буха, храбар бомбаш и учесник на Првом конгресу УСАОЈ-а. Ми пионири, треба да се васпитавамо на примерима бораца-пионира из народноослободилачког рата, завршио би ваш старији друг.

Но, и то није све. Ви морате да знате још више о пионирској организацији, пре него што ступите у њу. Припремајући се за свој велики дан, 20 октобар, ви треба да знате и да схватите да пионирска организација васпитава тежњу за знањем, да она учи сваког пионира правилном односу према раду, упорности и савлађивању тешкоћа и да она, најзад, развија пионире физички и пружа им много забаве и разоноде. Кружоци, разне научне групе, а тек пионирски град са пионирском поштом! Па, Пионирска пруга...

Пажљиво се припремите за свој велики дан — 20 октобар. Он мора да буде врло свечан. Ви ћете тада постати прави пионири, са марамом око врата.

А и ви старији, који сте већ одавно пионири, ако сте до сада били немирни и рђави ђаци — поправите се. И за вас је 20 октобар велики празник.

Д. С.

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА предлажу...

ИСТИЦАЊЕ КУЋНИХ БРОЈЕВА НА ВИДНОМ МЕСТУ

Радим као шофер у Станици за хитну помоћ. Обављајући своју дужност запазио сам да на многим београдским кућама није обележен кућни број. То претставља један од разлога за прекомерно задржавање кола за спасавање, јер се с муком проналазе они којима је потребна хитна помоћ. Увече је нарочито тешко за нас шофере. Морамо да палимо шибице, да загледамо капије и да тражимо кућне бројеве. Највише тешкоћа имамо кад су у питању улице са приземним зградама и вилама које имају баште. Бројеви су постављени на самим кућама, а не на улазним капијама и шофери се морају скидати, улазити у дворишта и тамо тражити да прочитају кућне бројеве.

Ја само износим тешкоће своје и својих другова, а верујем да због недостатка кућних бројева не могу да се сналазе ни други грађани и службена лица. Зато предлажем да се изда наредба да свака кућа мора имати истакнут број . Ако недостају металне таблице, могу се бројеви исписати масном бојом на дрвеним таблицама. Исто тако код кућа које имају башту бројеве треба исписати на спољној капији, а не на згради. Овим би се уштедео напор многим службеницима, а кола за спасавање би боље и брже обављала своју службу.

Јован ПИПЕР

•

КОД ПРИМЕНЕ ПРОПИСА МОРА БИТИ ВИШЕ ЕЛАСТИЧНОСТИ

Једне вечери дошао сам на полазну аутобуску станицу на Душановцу и затекао два аутобуса, од којих је један био спреман за полазак, а други је чекао да пође онај испред њега. Путници су стајали добрих десет минута и тек онда је аутобус кренуо. На путу између прве и друге станице срели смо и трећи аутобус, а на Славији, преко сто особа је чекало на аутобус за Душановац. Упитао сам кондуктера зашто аутобус тако дуго стоји на Душановцу, док су људи на Славији принуђени да чекају. Одговорио ми је да је такав пропис

Налазим да би требало више елестачности у примени реда вожње. Аутобус би на Душановцу требало да се задржи највише пет минута, пошто је прилив путника на овој полазној станици неупоредиво мањи него на Славији. Наравно, ово би требало применити само увече, зато што мали број путника са Душановца иде у град, а велики број људи који се враћају с посла треба да се превезе на Душановац.

Бора ЈОВАНОВИЋ

ОЛАКШАЊЕ ПРИ ИЗЛАСКУ НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ СТАНИЦИ

Познато је да је Београдска железничка станица мала да се несметано и без гужве обавља онако велики путнички промет. Но, док се не изгради нова, треба предузети мере на сваком месту, где је то могуће, да се те гужве отклоне или сведу на најмању меру.

Ко путује често приметиће да је редовито, при изласку са станице, у одељењу где градски трошаринци врше преглед пртљага ради наплате градске трошарине гужва, и да се ствара такав застој да је често потребно по више од пола сата да се чека док се дође до излаза. Овакве гужве настају још више кад се деси да у исто време стигну по два или три локална и друга путничка воза, те се онда број путника знатно повећа. Трошаринци, наиме, својим тезгама преградили су излаз, тако да је путницима са пртљагом одређен свега један пролаз поред њих, који није шири од пола метра.

Мишљења смо да би требало, баш из разлога што на томе месту има неколико трошаринаца који истовремено обављају трошаринску службу, да направе згроднији распоред и омогуће путницима са пртљагом да могу лакше пролазити после евентуалне наплате трошарине.

НЕРАЦИОНАЛНО ИСКОРИШЋАВАЊЕ ГРАЂЕВИНСКОГ МАТЕРИЈАЛА

По многим београдским улицама травњаци су оивичени циглама. Цигле су узете са разних рушевина које су рашчишћене и чланови Фронта појединих улица употребили су их за ограђивање травњака, у жељи да улепшају изглед града. То је чињено у време када се у Београду нису зидале нове зграде и потребе за циглама нису биле велике. Али и сада, када градилишта имају потребе за циглом, оне још увек стоје око угажених травњака потпуно неискоришћене.

Постојала је једна директива да се са травњака уклоне сви непотребни украси, тако да они буду једнообразни у целом Београду. У вези с тим требало је склонити и цигле

Велимир Ф. БОЈИЋ
Јевремова 59

За побољшање квантитета

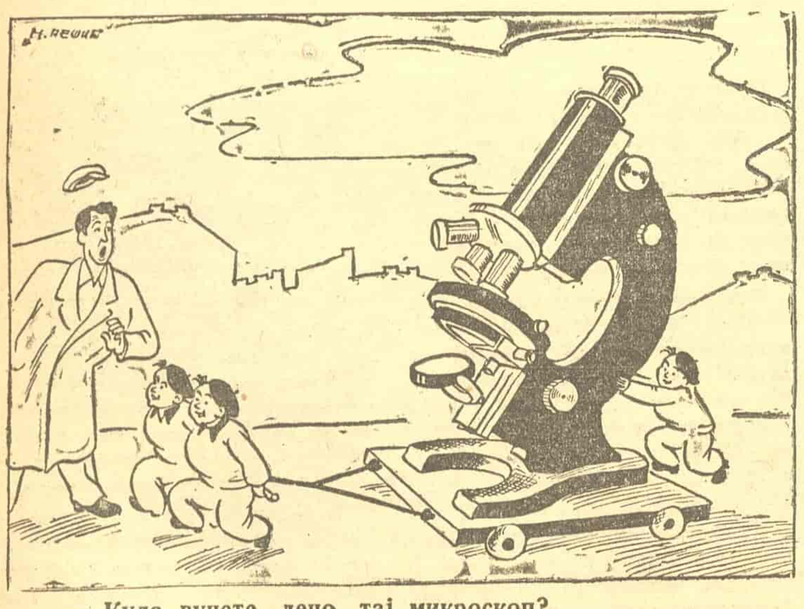

— Куда вучете, децо, тај микроскоп?
— Идемо да једемо колаче у Градској посластичарници

Што пре, то боље...

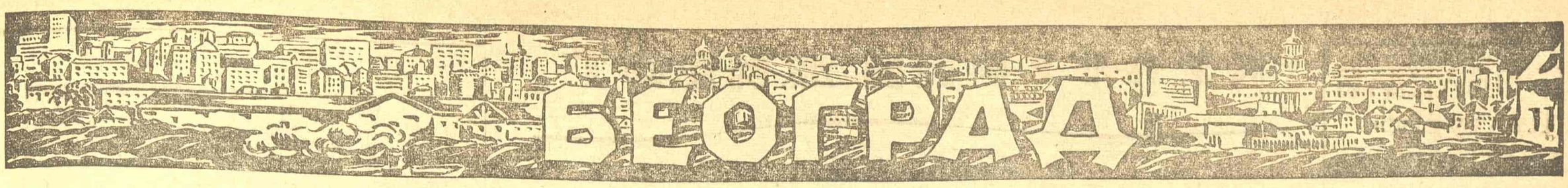

Јуче — Данас

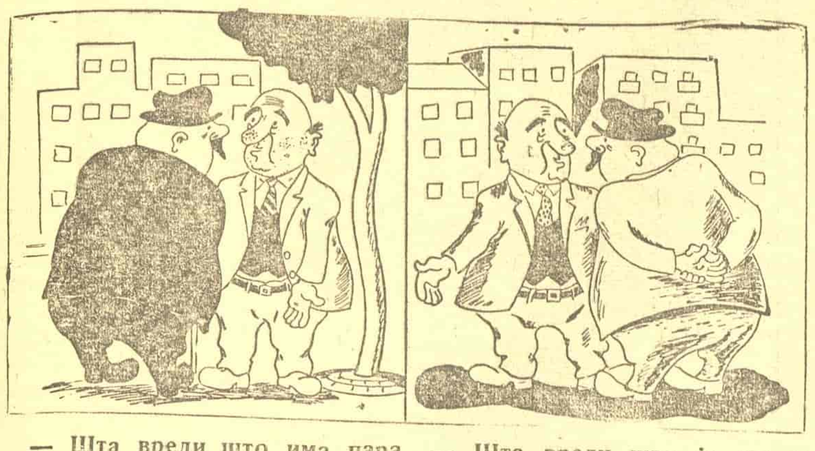

— Шта вреди што има пара када нема шта да се купи...

— Шта вреди што је све у слободној продаји када нема пара.

Мере које треба предузети

да би се водоводне инсталације заштитиле од мраза

Пред почетак зиме треба обратити пажњу на обезбеђе-збеђење водоводних инсталација од мраза. ИОНО ће у својим зградама предузети све мере да не дође до прскања цеви, али и грађани треба да у својим кућама обрате пажњу на водоводне инсталације, како се не би дешавало да се непажњом појединаца причињавају милионске штете, а грађани данима остају без воде. Када се инсталација један пут поквари тешко се врше оправке, а током прошле зиме било је 1.600 случајева прскања водомера.

Најважнија мера коју треба предузети јесте осигурање подрумских просторија, а то ће ове зиме бити олакшано пуштањем стакла у слободну продају. Прозори и врата у подруму морају бити сасвим исправни и морају се савршено добро затварати. Зими треба водомер омотати крпама, сламом, врећицама са трињама или другим средствима која не пропуштају влагу. Ако је цев узидана и водомер с вентилима смештен у усеку зида, усек мора имати своја вратанца; а ако је цев слободна на зиду, то се око водомера и његових вентила мора направити прописно сандуче за утопљавање водомера. На вертикалним доводима тј. када су цеви на спратовима једна изнад друге, при дну треба направити испусну славину, преко ноћи отварати све славине у становима и одавде кроз ту испусну славину испразнити воду из цеви. Тако се не може десити да се вода смрзне, јер је неће ни бити у цевима. Водомер се не сме затрпати дрвима или угљем, већ приступ до њега мора у свако доба бити слободан.

Ако је водомер у окну под земљом, окно мора бити суво и савршено чисто, изоловано од суседне теренске влаге и оцедно, јер влага појачава дејство хладноће. Силаз у окно и његов поклопац не смеју бити рабатни, него морају бити заптивени да хладноћа не може продрети у окно. Поклопац на окну мора бити прописан и уоквирен рамом. Најбоље је да буде од ливеног гвожђа, а изузетно може и од тврдог дрвета. Препоручује се да се испод спољашњег поклопца на зиду силаза углаве лежишта на која ће се за време зиме положити дупли поклопац од дасака, а између та два поклопца врећица са трињама.

Све су ово мере које треба предузети на време, јер када већ стегне мраз онда ће бити доцкан за све те радове. Грађани би требало најозбиљније да схвате своју дужност обезбеђења водовода, јер је то у њиховом интересу, пошто је вода једна од најважнијих потреба за свако домаћинство. А поред тога треба имати у виду, да је због непажње грађанства у прошлој зими, управа водовода остала без водомерских резерви, и да у овој зими водомери неће моћи да се замењују.

ПОСЛЕ САСТАНКА ШЕСТОГ ПЛЕНУМА ЗЕМАЉСКОГ ВЕЋА НАРОДНЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

НОВИ ЗАДАЦИ ОМЛАДИНЕ

На Шестом пленуму Земаљског већа Народне омладине Србије и Градског одбора Народне омладине Београда претставници омладинских организација дискутовали су о низу задатака који се пред Народну омладину постављају после значајних одлука Другог конгреса Народног фронта Југославије.

Пленум је подвукао дужност организације Народне омладине да у оквиру Народног фронта још више појача своју делатност на учвршћењу јединства омладине. Ови захтеви биће најбоље остварени појачавањем васпитног и политичког рада међу омладином, квалитативним побољшавањем садржаја тога рада који треба да обухвати и раскринкавање подлих покушаја потпаљивача новога рата и обнављача фашизма. Јединство омладине учвршћује се само истрајном борбом против секташтва и грешака појединих организација и руководилаца, који у свом раду заборављају на сталан задатак окупљања оне омладине која стоји ван организације Народног фронта а није према њој непријатељски расположена. Секташтво је она појава, која је узрок одбијања омладине од рада у организацијама Народне омладине, због чега треба против њега повести најодлучнију борбу.

Повезивање омладине са свакодневним задацима Фронта даља је дужност омладинских организација, које ће у тај рад унети и своју спремност за рад и показати своју јединственост.

Васпитању омладине и њеном уздизању преко разних форми васпитачког рата треба посветити највећу пажњу, нарочито при испуњавању свих радних задатака. Уз то, треба водити упорну борбу за даље стручно уздизање омладинаца.

Уколико се организације Народне омладине на селу више буду упознавале са могућностима унапређења наше пољопривреде, утолико ће оне боље испунити свој задатак на помагању да пољопривреда одговори потребама културног и економског подизања нашег села и потребама изградње наше земље. При томе организације Народне омладине на селу треба да пруже највећу пажњу и помоћ унапређењу задругарства.

Наша омладина стекла је у раду, а нарочито на Омладинској прузи, велико искуство. То искуство треба пренети у сваку организацију, чиме ће се помоћи отклањање недостататака при извршењу датих обавеза.

У наредној години пред нашу Народну омладину постављају се обилни задаци, који обухватају градњу културно-просветних објеката, школа, културних домова и фискултурних стадиона. За све те акције омладина је већ почела да се припрема, свесна да ће на тај начин дати даљи прилог у остварењу задатака које пред све нас, а омладину напосе, поставља Петогодишњи план.

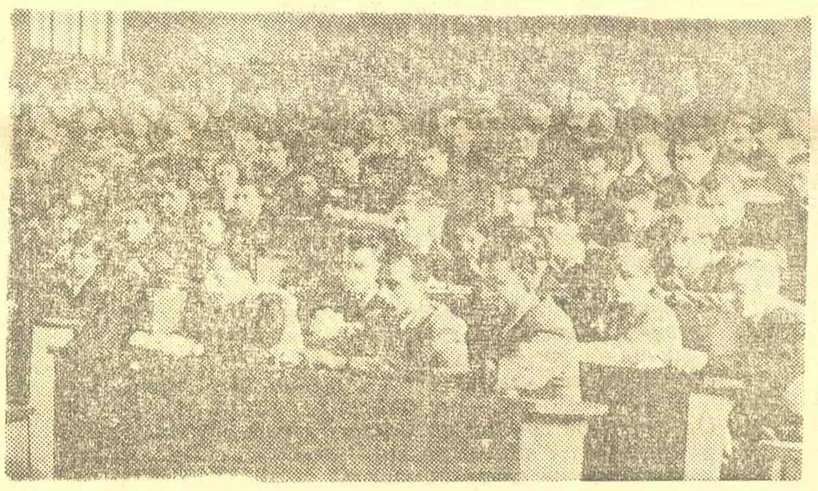

Чланови Пленума на заседању

Штедљиви економат

Иако има финансиски х могућности, храна је слаба у Општој државној болници (грудно одељење) ради недовољног залагања економа та коме чак остају у магацину непотрошени вишкови ше ћера од 400 кг и брашна 1700 кг.
„РАД“

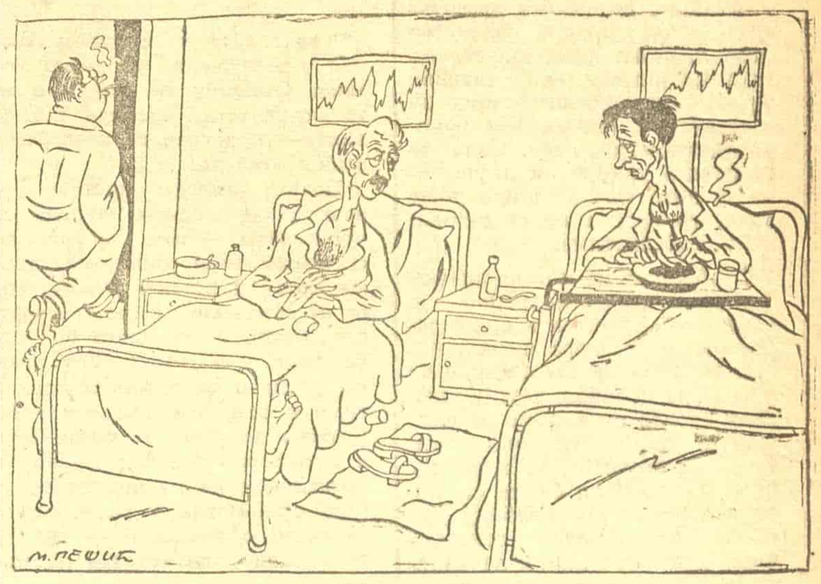

— Докле ће овако дијета ло?

— Ћути, да те не чује економ. Укинуће и ово кад ништа не радиш а хоћеш добро да једеш!

Шта је учињено за заштиту од пожара по предузећима и кућама за становање

У јесен и у зиму дешавају се пожари много чешће него што то бива у осталим годишњим добима. Ово долази као последица сталног ложења ватре у пећима за загревање просторија, како по приватним кућама, тако и по предузећима.

Да би се једно предузеће добро обезбедило од пожара потребно је да има организовану индустриско - заводску - ватрогасну службу од самих радника и да има у довољној количини разних апарата и справа који су потребни за случај пожара. Пожарна милиција је обишла сва предузећа у Београду и давала је сугестије о бројном стању и организацији ватрогасне јединице као и о врсти и количини апарата и справа који су потребни предузећу за заштиту од пожара.

По свим предузећима, мањим и већим, на основу сугестија Пожарне милиције већ су одавно организоване ватрогасне јединице од самих радника. Што се тиче алата и справа, које су потребне за случај пожара, њих има врло мало. Часови и предавања за ватрогасне јединице држе се, али услед недостатка материјала практични часови су врло ретки. Као пример добро организоване службе за заштиту од пожара могу да послуже предузећа — Прва српска парна пивара »7 јули«, парна стругара »Ђуро Стругар« и фабрика коже »Филип Кљајић«. У свим тим предузећима и фабрикама постоји индустриско - заводско ватрогасна милиција, формирана од самих радника. Командири тих јединица примерно су се залагали за побољшање заштитних мера од пожара, а управа предузећа излазиле су им у сусрет. Алата и материјала има, иако је набавка ишла доста тешко.

Насупрот овим предузећима, насупрот већем броју предузећа која су исто тако добро организовала службу за заштиту од пожара, постоје још увек понека предузећа која овом питању придају мало важности. Ево неколико таквих предузећа: Индустрија прецизне механике, фабрика обуће »Милорад Петровић« и фабрика обуће »Пролетер«. Код ових предузећа електричне инсталације нису исправне, лако запаљиви материјал (бензин, ацетон, филмови итд.) држи се у кругу предузећа, а организација ватрогасних јединица је врло слаба.

Опасност од пожара исто је тако велика готово по свим фабрикама обуће, и поред тога што су предузете извесне превентивне мере. Све фабрике обуће употребљавају за прављење лепка филм који се држи у близини предузећа или, што је чешће, у самом предузећу. Најбоље решење овог питања било би, када би се подигла посебна радионица за производњу лепка од филма негде ван града, на периферији. Та радионица снабдевала би све фабрике обуће у Београду. Слично је стање и у филмским предузећима којима недостају прописне просторије где би се држао филм.

Треба рећи да се готово у свим предузећима, ма да је на једној страни доста учињено за заштиту од пожара, обраћа мало пажње на бензин. Готово сва предузећа имају бензин за своје аутомобиле и камионе. Због лаке запаљивости бензин треба да се држи под земљом. Иако предузећа за своје камионе и аутомобиле набављају погонски материјал за два до три месеца унапред, сва та велика количина не држи се, како је то прописано, у посебним просторијама под земљом, већ у самом предузећу. На интервенцију Пожарне команде, многа предузећа се сада снабдевају бензином са пумпом. Нажалост, још увек има таквих која и даље држе велике количине бензина у самој згради, тако да је опасност од пожара велика.

Ипак се може рећи да је организација службе за заштиту од пожара по свим предузећима у Београду, углавном, добро спроведена. Пожари се ретко дешавају. Међутим, то не значи да треба остати на том стању како је данас, не улажући ни мало напора да се оно поправи и побољша. За време акције чишћења и обезбеђења предузећа доста је учињено и за заштиту предузећа од пожара. Али пожарне јединице, у заједници са управом предузећа и синдикалном подружницом, треба и даље да настоје да сваким даном све боље и боље организују своја предузећа за заштиту од пожара. Добро организованом службом за заштиту од пожара предузеће ће обезбедити своју производњу резултат напора целог радног колектива.

Док се по предузећима овом питању прилазило много озбиљније, иако је било доста објективних тешкоћа, по кућама за становање, државним и приватним, за заштиту од пожара учињено је врло мало, готово ни шта. Извршни одбор је крајем прошле године издао упутства грађанству о мерама које треба предузети за заштиту од пожара по кућама за становање. У упутству је јасно речено шта треба учинити да би се спречили пожари. Међутим, врло је мали број власника кућа или настојника који се тога придржавају. На таванима се и даље држе лако запаљиве материје (по неким кућама, тавани служе за сушење меса), подруми нису довољно обезбеђени, димњаци су неочишћени, песка и канти уопште нема итд. Довољан је само један мали пламен па да буне пожар. Може се рећи да је број кућа у Београду које су потпуно заштићене од пожара необично мали.

Власници зграда за становање или настојници дужни су да посвете више бриге питању обезбеђења од пожара својих кућа или кућа које су им поверене на чувању. Материјалне штете од пожара су огромне, а није искључено да може поћи и до људских жртава. У интересу заједнице било би потребно да се поново прегледају све куће за становање

Фронтовци критикују

„ДВОЈКА“ БИ МОГЛА БРЖЕ ДА САОБРАЋА

Скоро редовна је појава да је трамвај линије број 2 у закашњењу. За то има доста оправданих разлога, али има и неоправданих. Један од неоправданих је стално и непотребно дуго задржавање на станици код Електричне централе.

На овој станици скупља се слободно особље које је завршило своје редовне послове у Београдском електричном предузећу. Ту, пред станицом, трамвајско особље се задржава у разговору и често пута задржава се и сам кочничар сваког приспелог вагона. Због ових разговора и шала дешава се често да се на овом месту сустигне по двоје кола и онда сустигла кола морају чекати док прва измакну до потребне удаљености.

У интересу бржег и правилнијег одвијања нашег градског саобраћаја, дежурни контролор, који је увек ту, не би смео да овакве појаве толерира и морао би да скрене пажњу особљу на штетност таквог рада. Изузетак је задржавање кола на овом месту у подне, пошто се тада врши нужан преглед и штеловање кола.

Трамвајско особље са ове линије требало би да увиди овај свој пропуст и да ову добронамерну критику схвати као жељу грађана да својим примедбама помогну отклањање недостатака у градском саобраћају.

Пет. Ј. МИЛИЋ
Римска 17а

СЛАБА БРИГА О ЧИСТОЋИ И ИЗГЛЕДУ ГРАДА

Настојање народних власти и грађана да се Београд уреди и очисти није, изгледа, схватљиво управи Радничко - намештеничке набављачко - потрошачке задруге Трећег рејона. У Дечанској улици, у приземном магацину задруге, који се налази код кружне скретнице трамваја број 6, врши се одабирање и класирање воћа, при чему се велике количине одбацују као неупотребљиве. Ово воће одваја се за печење ракије. Разуме се, када се воће већ покварило, треба га за нешто искористити. Али, не ваља то што се ракија пече одмах иза зграде задруге и сви отпаци који из тога настају, остају разбацани на празном плацу. Ово не само да ствара ружну слике, него претставља опасност за здравље грађана, па и самих намештеника задруге који имају канцеларије у згради.

Раша ЛАЗАРЕВИЋ
Каленићева 6

КРАЈЊЕ ЈЕ ВРЕМЕ ДА СЕ УКЛОНЕ ЗАСТАРЕЛИ НАТПИСИ

Више пута се писало како би требало уклонити овај или онај натпис, застарела имена појединих установа и надлештава, и томе слично. Али, табле на којима су назначени бивши квартови још увек се могу видети по свим рејонима Београда. Није реткост да се поред табле са новим именом улице налази и ознака »кварта«. Тако се на пример, Крушевачка улица са периферије Шестог рејона још увек налази у »XI кварту«. И други примери могу се видети на сваком кораку.

И није само то. Има још увек улица у којима још стоје стари натписи. Тако у Шестом рејону постоји улица »Краљевића Ђорђа«. Зар је мало великана који су поникли из народне борбе и зар је мало људи ван наше земље који својом борбом за бољи живот човечанства заслужују да наше улице носе њихова имена? А ако је име улице измењено, онда треба скинути стару таблу.

Све ово захтева да неко детаљно прегледа натписе и да се они што пре промене, како би наш главни град и са те стране добио у своме спољњем изгледу.

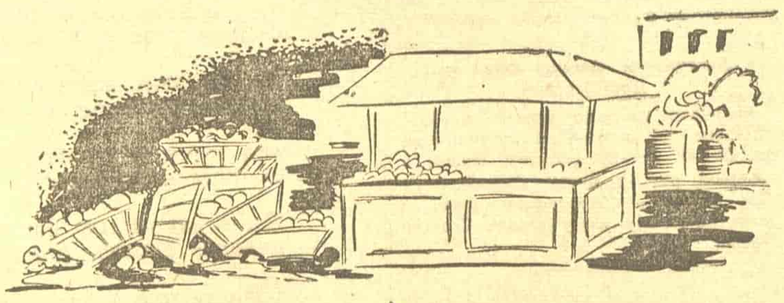

★

ЗАШТО СЕ НЕ ЗАВРШИ ОПРАВКА УЛИЦЕ СТРАХИЊИЋА БАНА

Улица Страхињића Бана, која је за време рата била много оштећена, оправља се сада на деоници између Капетан Мишине и Вишњићеве улице.

Радови у улици отпочели су још пре три месеца. Постављен је макадам и насут дебео слој туцаника, а онда је рад прекинут. Стање у улици је остало много горе него пре почетка радова. Наиме, пошто је слој туцаника дебео око 15—20 сантиметара, возила с муком пролазе и ми, становници улице Страхињића Бана, свакодневно гледамо како се нека кола заглаве и с муком се извлаче.

Знамо да не могу све оправке улица Београда да се изврше одједном и да треба постепено радити, али када се радови већ започну, треба их привести крају. У овом случају требало је само туцаник прелити спојним материјалом и бар неколико пута прећи ваљком.

Душан МИЛИЋ
Страхињића Бана 43

КУЛТУРНИ ЖИВОТ

ПРОБЛЕМИ културно-уметничких друштава

После ослобођења почела су, у оквиру домова културе, да се стварају културно - уметничка друштва, поред оних која су раније постојала, као „Абрашевић", „Никола Тесла", „Јединство". До ове године културно - уметничка друштва су примала у своје чланство само чланове извесног савеза, тако да незапослени чланови Фронта нису могли активно да учествују у једном културно-уметничком друштву. Сада је та пракса укинута и друштвима је дато много шире поље рада, тј. везана су са рејонима и синдикатима.

С обзиром на тај проширен делокруг рада, потребно је да и сама друштва изврше реорганизацију свога пословања. Има их која ни до данас нису устројила правила, немају чланских карата ни значки, не одржавају пробе редовно итд. Сва она друштва, која немају правила, требало би да сазову скупштину и да изаберу управу, да штампају приступнице и чланске карте, да издају значке и да се тиме организационо учврсте. Поред тога, треба установити план рада Није довољно само давати приредбе, него обратити пажњу на културно уздизање чланова друштва. Зато треба организовати и стручна предавања, на којима ће се чланови упознавати са предметом који обрађују. На пример, ако је у питању музичка секција, одржавати курсеве на којима ће се говорити о композиторима дела која се изводе. Али да то не буду само суве биографије и набрајање дела која је тај композитор створио, већ говорити о читавом раздобљу у коме је он живео, о околностима под којима је делао.

Ако је у питању драмска секција, упознати чланове са писцем дела које се изводи. Код фолклора упознати их са историјом игре, а не учити их само покретима.

Од велике је важности чврста повезаност чланства и управе. Одржавати конференције где ће чланови давати своје сугестије, а управа полагати пред члановима рачуна о свом раду. Што је веза између управе и чланства чвршћа, друштва су повезанија, боља.

Дешава се да поједина друштва, због тога што су била претрпана приредбама, нису могла да даду добре резултате. Зато треба смањити број учествовања на приредбама, а ако се већ учествује, нека то буде у мањим групама, тако да се не би ометао рад целог друштва.

Као важан проблем поставља се и питање просторија. Многа друштва за рад свих својих секција имају само једну собу и, наравно да је под таквим околностима отежан рад и да не може да се дође до успеха. Али се ипак много успело у том погледу у поређењу са 1945 и 1946 годином.

Осећа се и опадање броја чланова. Многи се уписују у друштво на месец дана пред турнеју, а када се турнеја заврши, престају да буду чланови. Та је појава штетна по друштво, јер на тај начин оно не може да створи групу која ће стално да ради. Дешава се да поједини савези имају велики број чланова синдиката, док у културно - уметничким друштвима учествује мало њих. На пример, Савез текстилаца броји око 8.000 чланова, а његово друштво „Браћа Крсмановић" има 112 активних чланова. Треба истаћи друштва „Абрашевић" и „Јединство", чији чланови редовно долазе на пробе и врше пропаганду за што већи прилив чланова.

Дисциплину активног чланства треба по сваку цену побољшати. Један од начина је и евидентирање доласка на пробе графиконима, истицањем најуреднијих секција, отстрањивањем из друштва непоправљивих чланова који нарушавају дисциплину.

Задатак културно - уметничких друштава је да шире уметност и културу у широке народне масе. Да би остварила тај задатак важно је да сама друштва буду на високом културном и уметничком нивоу. То ће постићи ако с планом и марљиво раде на уздизању својих чланова, ако савесно одабирају свој програм и ако уложе сав труд да његово извођење буде уметнички на висини.

ПОЛИТЕХНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ

Отварање школских радионица у средњим школама

Ове године у средњим школама уводи се једна новина. Отварају се, где има за то могућности, школске радионице — приступа се политехнизацији наставе.

Политехнизација наставе — повезивање теориске наставе са практичном — има за циљ да средњошколској омладини пружи знање и развије навике које су потребне сваком човеку, без обзира на то какав ће посао доцније обављати. Упознавање ученика са основним принципима и суштином процеса производње не само теориски него и практично, стицање знања и навика које ће му помоћи да се брзо оријентише у раду, опште техничко образовање — све су то задаци политехничке наставе.

Средњошколска настава вршила се досад теориски, без практичне примене. Природни закони и појаве учили су се напамет из уџбеника, поједини одељци су препричавани и целокупна средњошколска настава састојала се у томе. Прављењу огледа, практичном показивању научних истина, примени науке у живот, мало се поклањала пажња. Зато смо имали такву средњошколску омладину која је, по свршетку средње школе, могла савршено напамет да опише неки оглед, али би слабо знала да га примени у пракси.

Данас средње школе имају задатак да пружају не само теориска научна знања, већ и да стварају свестрано развијене људе који су у стању да се брзо снађу у производном процесу. Оне морају, поред општег средњошколског образовања, да пруже ученицима и опште техничко образовање. На тај начин и средње школе прилагођавају се новим условима привредног и техничког развитка земље, да би боље одговориле задацима који се стављају данас пред народно школство.

Да би школске радионице одговориле своме задатку потребно је да оне буду снабдевене најпотребнијим алатом и материјалом за прављење огледа и разних учила. Алат треба да се састоји: из чекића, клешта, тестерица и постоља за дрворез, веће тестере, бургије за дрворез, турпије, шила, великих маказа које могу да секу тањи лим. У колико се набави више овог алата, у толико ће школска радионица бити боља. Поред алата треба такође скупити што више материјала: дасака од сандука, дашчица за дрворез, ексера, шрафова итд. Треба скупити и искористити сваку стварчицу од које се може нешто да направи.

Просветно одељење Извршног одбора обезбедило је свим школским одборима извесну суму кредита за набавку најпотребнијег алата и материјала. Школским одборима остављена је потпуна самоиницијатива у избору материјала. Овај кредит служиће само као помоћ школама. Велики број алата и осталих учила могу и сами ученици да израде од најобичнијег материјала, са обичним алатом, уз припомоћ наставника.

Досад је организована и припремљена само једна школска радионица, и то при Другој женској гимназији. Сви школски одбори, уколико већ нису приступили уређењу и отварању школских радионица, треба то одмах да учине. Техничко образовање које се стиче у школским радионицама неопходан је услов за брзо снаалажење у данашњој народној привреди. А у исто време техничко оспособљавање наше омладине у многоме ће допринети бржем техничком развоју и саме земље. Технички оспособљена омладина лакше ће савлађивати задатке који се пред њу данас постављају.

На рад у школским радионицама треба да се обрати нарочита пажња. Сами наставници морају руководити организацијом радионице, а поред тога наставници треба да буде и развијају љубав према природним наукама, да поучавају ученике како да скупе материјал и алат за рад у радионицама и како да организују сам рад. Својим саветима, љубављу према послу наставник мора да ствара радни полет у радионици не ометајући самоиницијативу ученика.

Школске радионице не смеју, међутим, да се претворе у мајсторске радионице. Оне треба само да послуже као допуна настави, да буду олакшица за схватање и совлађивање школског градива. Стога је дужност наставника да будно пази да ученици не проводе више времена у радионицама него што је то потребно и да радно време проведено у радионицама не иде на уштрб часова редовне наставе у школи.

Ружица НИКОЛАЈЕВИЋ

ПАРАДА ПОБЈЕДЕ У БЕОГРАДУ

Још једном се овај дан с радошћу роди,
још једном с побједом стјег славе се вије
и лепрша ведро шуштећ у слободи
уз челични корак народне армије.

Ни цвијеће маја, ни лишће на грани
не трепере тако с дахом развигора
ко срца народа — вулкан узбуркани
што сливена хукте силином вихора.

О, дан овај блиста, звони по цестама
и разлијева се по земљи широко,
таласа слободне градове и села!

Зрије на њивама, листа са горама
и узноси радост до сунца високо
и од давних снова тка велика дјела!

Оваквога марша није било прије!
Таква снага није ишла Београдом!
Никад младост није цвјетала силније
ко данас што цвјета с Побједе парадом!

Плочник попут бронзе под кораком звони
тутњи под звекетом шумних гусјеница.
Челичнијем касом иду ескадрони,
снагом морске струје хукти морнарица!

Од Триглава сиједог до Старе Планине,
од Јадранског Мора, па до Панонije
срца разгарају славу домовине!

У небо се радост с прољећем узвила
и заставу моћи у слободи вије:
Титови соколи раширили крила!

Junус МЕЂЕДОВИЋ

ФИЛМ О БЕОГРАДУ

„24 ЧАСА ГЛАВНОГ ГРАДА ФНРЈ"

У недељу, 19 овог месеца почиње у биоскопу „Београд" и „Луксор I и II" приказивање нашег новог домаћег документарног филма „24 часа главног града ФНРЈ" према сценарију и у режији Теодора Балка.

Филм приказује живот главног града нове Југославије и огромне напоре његових становника да остваре Петогодишњи план. У филму нема глумаца, него су све личности узете на лицу места, из народа, међу ударницима, радницима, студентима, руководиоцима и припадницима наше Армије.

Филм је дуг 1,750 метара и испуниће читав један биоскопски програм.

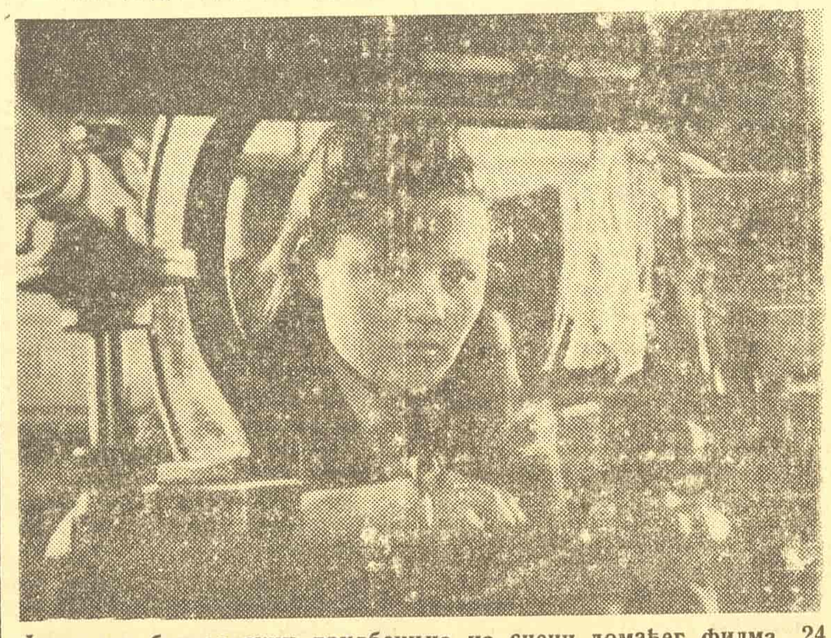

Једна од београдских трудбеница на сцени домаћег филма „24 часа главног града ФНРЈ"

Филмске вести

Нови совјетски филм „Дипломата"

Режисер Ф. Ермлер, творац славне партизанске епопеје „Она брани отаџбину" и историске епопеје о славној Стаљинградској битци „Велики преокрет", снима сада свој нови филм с актуелним политичким сценаријем „Дипломата".

*

„Заклетва" се приказује у Њујорку

Велики совјетски филм режисера Маурелија „Заклетва" приказивана је у Њујорку са великим успехом.

Нови совјетски филм у бојама

У московском студију научно-наставних филмова режисер Л. Сардан завршио је снимање филма у бојама „У светлу кристала".

*

Маутхаузен у француском филму

Злогласни концентрациони логор Маутхаузен у Аустрији, у коме су нацисти поубијали огроман број људи, биће главно место радње француског филма који режира Луис Дакин под насловом „Дани наше смрти" по истоименом роману Давида Руеста.

*

Американци снимају филм о Достојевском

Америчко филмско предузеће МГМ поставило је на чело радног програма за 1947-48 годину снимање филма о великом руском писцу Достојевском. То ће бити биографски филм, у коме ће главну улогу играти Спенсер Траси.

НОВЕ КЊИГЕ

В. И. Лењин: **Држава и револуција**, издање „Културе", Београд 1947, ћирилицом и латиницом, стр 125, цена 18 дин.

И. Бљинков: **Како Совјетски радник повишава своју квалификацију**, издање Синдикалне библиотеке, ћирилицом и латиницом, Београд 1947, стр. 79.

Ш. Љив: **О кризама капиталистичког система светске привреде**, издање Синдикалне библиотеке, Београд 1947, ћирилицом и латиницом, стр. 30, цена 3 дин.

А. П. Климов: **Суштина совјетске трговине**, издање „Задружне књиге", Београд 1947, ћирилицом, стр. 35.

Ј. А. Кистанов и Д. В. Моргунов.

СТОЈАН ТРУМИЋ: Јутарњи полазак на рад

Предавање за библиотекаре са територије Народне Републике Србије

На иницијативу Комитета за науке и школство позван је из Совјетског Савеза Владимир Васиљченко, доцент Московског државног библиотечког института »Вјекослав Михајиловић Молотов« и уредник часописа »Библиотекар«, да одржи низ предавања како би упознао наше библиотекаре са искуствима совјетских библиотекара на раду у библиотекама, а нарочито на раду у ширењу књиге у народ. Наши библиотекари ће, користећи се овим искуствима, прилагодити нашим приликама и нашим потребама све што буду научили на овим предавањима.

Предавања су почела 6 октобра, одржавају се свакодневно од 17 до 19 часова на Универзитетској библиотеци и трајаће до 21 октобра. Она обухватају Историју библиотечког рада у СССР, Развој библиотечког рада у СССР после Октобарске револуције, библиотечки рад у периоду између 1922 и 1925 године, рад библиотека у првој и другој Пјатиљетки и библиотечки рад у Ослободилачком рату.

Ова предавања ће обухватити и опште принципе организације библиотечког рада, типове библиотека, карактеристике појединих библиотека и структуру народних и научних библиотека. Једно од главних предавања је рад библиотекара са читоцима као и метод упознавања са библиотекарским радом.

Нарочити циљ овог кратког курса је да се библиотекари упознају са радом савременог библиотекарства, да се њихов рад не сведе на техничке послове, тј. да им књиге буду уредно и по величини поређане по полицама и да уредно воде регистар књига, већ да тај њихов рад буде усмерен на то да књигу што више популаризују и пласирају у народ.

Библиотеке имају нарочито велики значај у ширењу културе, Међутим, поједини библиотекари изгледа да нису довољно свесни тога значаја. Библиотекар не сме да буде само обичан чиновник који ће да изда књигу која му се тражи, не водећи рачуна о томе да треба проговорити са читаоцем, дати му правац, указати му на књиге које би требало да прочита, довести га на том његовом путу ка културном уздизању кроз добру књигу.

Ова предавања посећују сви библиотекари са територије Народне Републике Србије.

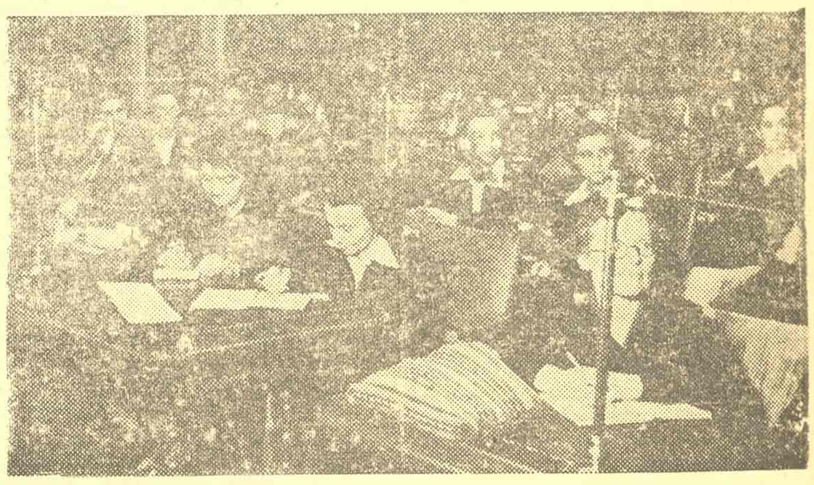

На библиотекарском курсу

СЛИКОВНИЦА О ОКТОБРУ

Као у детињству сликовницу,
прелиставамо Октобарске дан

боје и црте казују бујицу,
снажну радост, разваљене бране

Као детиње, шире се зенице
пред ватрометом, снопом стварних

под црвеном звездом лик и лице
домаћег и братског војника.

Дани-сликовница: заставе вијор
поворке пролазе без краја.

Град се претворио у море
у сплету одраза и осећаја.

Октобар одраз и осећај споји
у сликовницу речитих слика:

у сваком лику у боји
гледамо отсев свог сопственог

Нижу се слике: дани следе
Садржина је о земљи, за њу

Казују битке, успоне, победе
у њеној изградњи, њеном подиз

Остану очи пуне боја сјаја.
и румен узбуђења на лицу —

и кад, набујалу од осећаја,
склопимо Октобарску сликовницу

Гвидо ТАРТАЉА

ДУБРОВНИК

— центар јесењег и зимског туризма

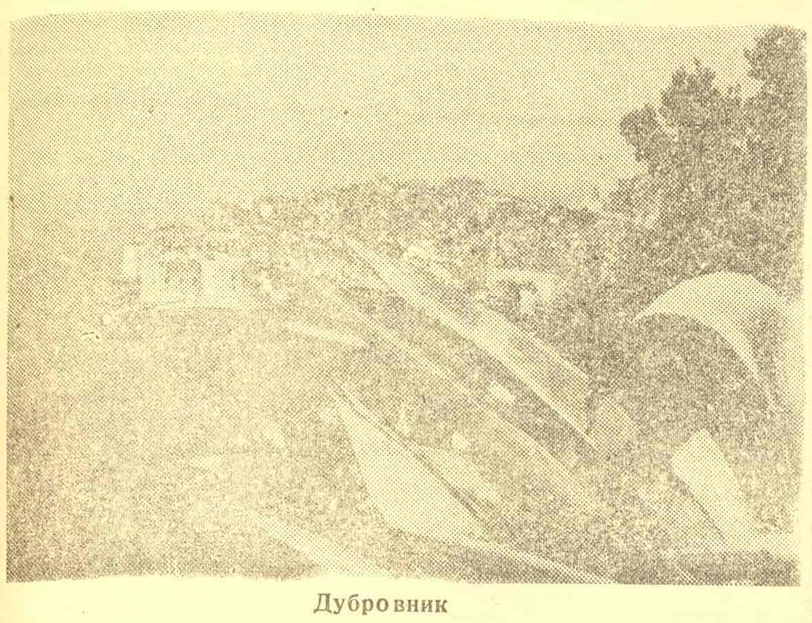

Дубровник

На подножју обронака, који се стрмо спуштају, ограђен старинским бедемима, усред бујне медитеранске вегетације, простире се стари град кнежева — Дубровник. Кнежевска палача, катедрала, самостани и патријарски домови, мајсторска дела романске и итало-готске архитектуре, паркови пуни чемпреса, палми, агава и наранџа, озарени топлим сунцем и кристално чистим ваздухом удахњују живот и буде жељу за дивљењем овом старом граду.

Град који не зна за мраз и зиму, обрастао аклиматизираним егзотичним биљкама, привлачи људе из хладнијих крајева за време јесењих и зимских месеци и пружа им најпријатнији одмор, опоравак и разоноду.

Због своје благе климе и сунчаног поднебља Дубровник ужива најбољи глас и код европских туриста. Ако упоредимо његову средњу месечну температуру са температуром најпознатијих италијанских купалишта Напуљем и Ментонием, видећемо да Дубровник има много топлију климу од ових купалишта, која уживају светски глас. У месецу новембру Дубровник има средњу температуру 13,6 С, Ментон 11 С, Напуљ 12,3 С, у децембру Дубровник има 10,4 С, Ментон 8,5 С, Напуљ 9,2 С; у јануару Дубровник има 9,2 С, Ментон 7,3 С, Напуљ 8,1 С.

Имајући у виду погодност за зимски боравак у Дубровнику, хотелско предузеће „Локрум" држаће отворене преко целе зиме своје најбоље хотеле: „Пансион вила Аргентину", „Гранд хотел Империјал" и „Гранд хотел Лапад", који имају сав потребан конфор за зимски боравак.

С обзиром да многи чланови синдиката нису могли да користе свој годишњи одмор у летњим месецима, предузеће „Путник" ће поред излета који полазе сваке суботе за Опатију, организовати излет са десетодневним боравком у Дубровнику, са поласком 1 новембра ове године.

ШАХ

На трећем шампионату ФНРЈ у вођству је др Трифуновић

У Љубљани је завршена прва половина турнира за овогодишњи шаховски шампионат Југославије. После осмог кола стање у табели је следеће: др Трифуновић 7 поена, др Видмар, Глигорић, Пирц, Пуц и Томовић по 5 и по, Бидев и Божић по 5, Видмар млађи и Тот по 4, Вуковић и капетан Марковић по 3 и по, Грубер 3, Кулжински, Гермек и Милић по 2 и по, Костић и Радоичић по 1 и по.

Као што се из резултата види, др Трифуновић је овога пута имао изузетно добар старт и налази се од почетка турнира у у вођству. На ранијим шампионатима он је преузимао вођство тек у средини турнира да би га одржао до краја. Иако се сад налази на челу са једним и по бодом размака од најближих, Трифуновићу још претстоје тешке борбе да би очувао прво место. Од нарочитог значаја за крајњи резултат турнира биће његови сусрети са Пирцом, др Видмарем и у претпоследњем колу са Томовићем.

Изненађење је добра форма великог мајстора др Видмара, коме је сада 62 године. На отварању шампионата др Видмар је међу осталим рекао: „Шах је племенита борба људског духа, шах је игра младих!" Затим је додао: „Мислим да ћу се на овом турниру подмладити!" — И заиста, на овоме турниру др Видмар је показао свежину игре и младићску борбеност. Прошле године, на II шампионату у Загребу, др Видмар је начинио рекордан број од 14 реми-партија. Овога пута он је опет некадашњи, прави Видмар, који се истиче борбеношћу и огромном жељом за победом. Једину партију изгубио је са Томовићем који му, како то кажу шахисти, „не лежи". У шаховској прошлости има много примера да неки мајстор редовно губи са другим, иако га можда претекне са укупним турнирским резултатом. Исто тако и Пирц не може успешно да игра против македонског првака Бидева.

С обзиром на велики успех на међународном турниру у Варшави веровало се да ће главни конкурент Трифуновићу бити млади мајстор Глигорић. Међутим он је у првом колу неочекивано изгубио са Пуцом, а у седмом колу са самим Трифуновићем. Није искључена могућност да у даљем току турнира Глигорић продре напред. Важан ће бити исход његових сусрета са др Видмарем и Пирцом.

Леп пласман у табели имају још Пирц, Томовић и Пуц, затим Бидев и Божић. Значајно је какав ће који од њих дати финиш. Изненађење је слаб пласман великог мајстора Костића. На полуфиналу у Скопљу Костић је пружио одличну игру. Међутим, уместо да се одмарао после полуфинала, он је ишао на напорну турнеју по Војводини, што је с обзиром на његових шездесет година велики хендикеп.

Ток турнира је показао да су и слабије пласирани опасни фаворитима. Тако је капетан Марковић одузео по

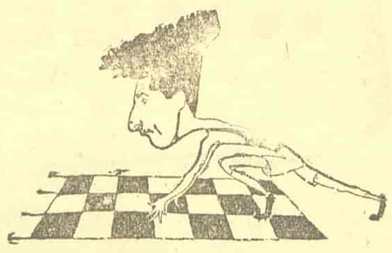

Др Пера Трифуновић

пола бода др Трифуновићу и Пирцу.

Шаховски одбор НР Словеније је све учинио да шампионат у Љубљани буде што боље организован. Публика у огромном броју посећује свакодневно утакмице наших најбољих мајстора. За оне, које немају могућности да присуствују турниру, издаје се „Билтен" са свим одиграним партијама. Досад је изишло четири броја, а биће их укупно десет. На тај начин шахистима је омогућено да проучавају отварања која примењују наши мајстори, да се упознају са стратегијом у средишњици и да се уче завршницама. Према томе шампионат претставља не само одличну вежбу за наше мајсторе, већ користи и квалитативном уздизању целокупног југословенског шаха.

О. НЕДЕЉКОВИЋ

Значај отворене линије

У значајан елеменат комбинационе игре спада борба за отварање линија својим фигурама или прекидање линија противничким фигурама. Под линијама подразумевају се хоризонтале, вертикале и дијагнале. Отвореном линијом појачава се дејство краљице, топа или ловца, дакле далекоударних фигура, док се краљ, коњ или пешак тиме не могу користити.

У партији Котов (СССР)—Кроун (Велика Британија) имао пример како је бели отворену линију, на којој је сместио тешке фигуре, користио да изведе решавајућу комбинацију:

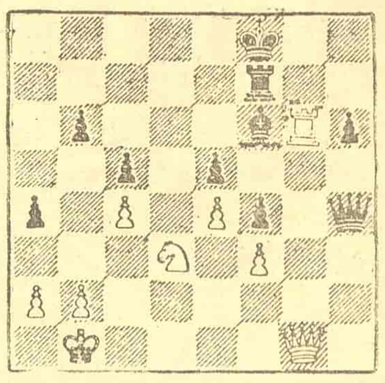

Бели: Котов
Црни: Кроун

Велики совјетски мајстор Котов је већ раније жртвовао пешака да би дошао до отворене линије. Победнички наставак био му је овакав: 1) Sd3 : c5! b6 : c5; 2) Tg6—g8+, Kf8—e7; 3) Dg1 : c5+, Ke7—d7; 4) Dc5—c8+. Црни је сад предао, јер не може да брани мат у два потеза.

НЕЋЕ ДА СЕ СПУСТИ

На III шампионат ФНРЈ у шаху, који се одржава у Љубљани, наш државни првак др Трифуновић долетео је авионом. Поводом тога у једном љубљанском дневнику изашао је овај цртеж:

— Мајсторе, спуштајте се. Бирајте поље које желите!

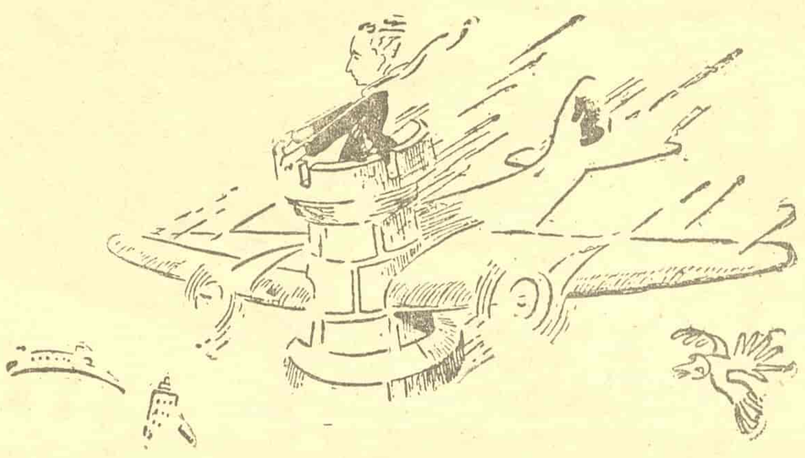

Др Трифуновић: „Не, никако, не желим ја да се спустим. Хоћу да останем изнад свих!"

Против бирократије

ШТЕТНО „САОПШТЕЊЕ"

У своје време предао сам молбу Станбеном одељењу ИОНО-а за доделивање стана. После више месеци чекања, добио сам најзад позив од Станбеног отсека Трећег рејона, да дођем у Отсек у 11 сати, „ради саопштења".

Замолио сам управу предузећа у којем радим, да ми дозволи да прекинем посао, да бих примио ово „саопштење". Након дугог чекања, најзад сам дошао на ред и предао чиновнику упућени позив. Он је пронашао моју молбу и саопштио ми да сам одбијен. Запитао сам га: „Зар ми то нисте могли саопштити на позиву, да не бих губио два сата радног времена?" Одговор је био: „Таква је пракса уведена".

Знам да су станбене прилике тешке и да станова у Београду нема. Било је о томе речи у штампи и такво саопштење ме није нимало изненадило. Али изненађује нешто друго, а то је оваква процедура.

Не знам колико се молби подносило за додељивање станова, али сам сигуран да се дневно позива најмање 100 грађана да би им се саопштило да су одбијени од тражења. Ако је сваки од њих морао да изгуби два сата радног времена, као што је био случај са мном, онда то значи да се дневно губи око 200 радних и плаћених сати само у оваквим случајевима. Шта то значи за нашу привреду, довољно је јасно. Зато ову утврђену „праксу" треба што пре мењати.

Душан МАЋЕШИЋ
чиновник предузећа „Огрев"

СПОРТ

У Београду ће се одржати такмичење у петобоју

Такмичење ће почети са такмичењем грађевинских радника

После успелог такмичења екипа појединих индустриских предузећа, ових дана ће се одржати још једно велико такмичење. У интересу јачања здравља као и радне и одбранбене способности наших грађевинских радника, Градски одбор Фисаса за град Београд предвидео је одржавање такмичења у петобоју за жене и мушкарце.

Градски одбор је расписао упутства како би се ово такмичење што боље спровело. Пре такмичења у петобоју потребно је да се при грађевинским установама образују руководства фискултурних актива, која би спроводила такмичења. Управа актива би се састојала од претседника, секретара, благајника и економа.

Руководства актива треба изабрати на конференцији радника и поставити одмах задатак рада.

Такмичење грађевинских радника у петобоју почело би одабирањем екипа на заједничком тренингу актива од 15 до 26 октобра. Екипа треба да броји шест чланова, посебно мушких и женских, без обзира на године старости.

Мушке екипе би се такмичиле у следећим дисциплинама: трчање на 100 м., бацање камена од 7 кг., скок с места, скок у даљ са залетом и надвлачење конопца.

Женске екипе се такмиче у трчању на 60 м., бацање бомби од 600 гр. прелаз преко скеле висине 1.50 и надвлачењу конопца.

Одабирање екипа треба извршити на следећи начин:

1) За трку на 100 м. пуштати групе од 4—5 такмичара и одабирати најбољу двојицу; затим у новој трци одабрати шесторицу најбољих другова и другарица.

2) Камен се може бацати са и без залета од линије, која се не сме прекорачити, док камен не падне на земљу. За одабирање екипа узети камен приближне тежине с тим да исти бацају сви такмичари. Сваки такмичар има право да баца три пута а рачуна се најбољи хитац. Најбоља шесторица улазе у екипу.

3) Бомба се баца са залетом и без залета од линије која се не сме прекорачити. Бацање се врши три пута а у обзир се узима само најбоља мета.

4) Скок с места се изводи са линије на којој се не сме стати и то стопалама ван линије. Скаче се три пута, а рачуна се најбољи резултат. У скоку се рачуна најближи отисак пета до линије. Додир руке или други отисак поред пете урачунава се у даљину скока те је тиме и скок неправилан.

Скок у даљ се изводи као и скок с места само што се узима произвољан залет. Нарочито се пази да се линија отскока не сме прекорачити. Скаче се три пута а рачуна се најбољи скок.

Рвање: такмичари се хватају у коштац и када се добро ухвате, обаљују се без подметања ногу док један другог не обори леђима на земљу. За одабирање екипа најбољим рвачима сматрати оне који најбрже оборе своје противнике.

Конопац надвлачи цела екипа. На земљи се направи црта где се половина конопца поставља и на дати знак за надвлачење екипе се надвлаче преко линије. Која екипа прва прекорачи линију губи такмичење. Конопац се држи обема рукама а такмичари су распоређени равномерно са сваке стране. Раздаљина је између екипа 5 м. тј. свака екипа је одмакнута од линије 2,50. Половина конопца пре почетка мора да је тачно на обележеној линији.

20 октобар

Недељни лист Народног фронта Београда

*

Број 151 — Година IV
Београд, 17 октобра 1947 године
Излази сваког петка
Цена броју 2 динара

*

Влајковићева 8, Телефони: 23-003 и 20-443

Рад Народног фронта Првог рејона у месецу септембру

Такмичење у току септембра месеца одвијало се у сквиру датих посебних обавеза у част Другог конгрес Народног фронта Југославије. Све примљене обавезе у главном су испуњене и добрим делом премашене. Отуда су резултати рада по свим секцијама у овом месецу знатно бољи него у претходним. Бољем успеху у овом месецу знатно је допринела и рејонска конференција, на којој су изнети рзултати рада за месец август и предата прелазна заставица 26 основној организацији, као најбољој на рејону. Ова конференција је агитационо повољно утицала на развој такмичења између појединих основних организација, што је имало утицаја на резултате рада. Тако је Народни фронт Првог рејона у току мееца септембра показао знатну активност по многим секторима рада. Финансиски одбор је, буџетом предвиђене приходе од чланарине за овај месец у износу од 106.028 динара, премашио за 12%. Ово је дошло услед тога што је у току овога месеца примљено доста заостале чланарине. У току месеца Одбор је извршио преглед благајне и одржао састанак са благајницима из основних организиција.

По секцији агитације и штампе осећа се побољшање. Повећао се број читалачких група на 52. Тако је укупно, у току месеца, одржано 208 састанак на којима је присуствовало 2650 грађана, од којих 2048 жена. Теме на читалачким групама биле су различите а већином се прорађивао материјал у оквиру прославе Вука Караџића, 9 септембра, 800-годишњице Москве и прикључење Истре ФНРЈ. Само, распоред читалачких група по основним организацијама неравномеран је. У појединим основним организацијама има по 7 група, док у другим само по 1. Исти је случај и са бројем посетилаца. На појединим читалачким групама број присутних грађана износи 80, док на другим присуствује свега 10—15 људи.

Биоскопске претставе за грађевинске раднике одржавају се сваке среде. Пре почетка филма одржава се предавање. У току месеца септембра одржане су 4 биоскопске претставе, које је посетило око 2.400 радника. Број посетилаца читалачких група за грађевинске раднике осетно се повећао.

За Космет је послато 400 књига.

Секција добровољних радова: број радних бригада износи 93 — број уписаних у бригаде 2.790 — у раду учествовало мушких 5.407; женских 5.658. Радних часова дато: 39.480. Број радилишта: 21. Ефекат рада је следећи: Ископано је земље 4.544 м³, пренето грађе и осталог материјала 3890 м³, пренето и склоњено цигала и црепа 532.989 ком., нивелисано земљишта 6.514 м³ пренето гвожђа и жице 266.735 кг. пренето цемента 45.050 кг Ова секција је пребацила дате обавезе у част Другог конгреса Народног фронта Југославије.

Културно-просветна секција: од укупног броја неписмених у рејону, који износи 282, обухваћено је у току септембра 130, формирана су два просветна течаја која посећују 33 слушаоца.

На грађевинама и у радничким становима одржано је 13 приредаба.

Секција Село—град ступила је у контакт са сељачком задругом „Бежанија", чији је претседник присуствовао свечаној конференцији Фронта, на којој су дате обавезе, да се тој задрузи купе 4 пољопривредне алатке, а једна екипа је посетила задругу и однела јој један плуг, мотику, ашов, будак, канту и орман са 200 књига. Екипа је наишла на добар пријем од стране задругара и по њиховој жељи узела је обавезу да је посети идућег месеца и да једну културну приредбу.

Број претплата села и задруга на дневну штампу повећан је са 2½ пута. У села су послате 4 библиотеке са укупно 650 књига и то у Малу Мостаницу, Рипањ, Железник и задругу „Бежанију". Књиге су послате заједно са орманима . За куповину нових пољопривредних алатки, прикупљено је до сада 24.945 дин. од 8 основних организација.

Здравствена секција формирала је течај „Прве помоћи", у оквиру Црвеног крста, који посећује 28 курсиста са рејона. Екипе прве помоћи на радилиштима, које су се састојале од једног курсисте и једног помоћника, појачане су још једним курсистом, услед повећаног броја радних јединица.

Социјална секција је у току месеца учинила 10 посета обданишту у којима је учествовало 32 жене. Ова се помоћ указује у облику сталних дежурстава у обданишту, Дому ученика у привреди, у радничким становима, у Дунавској улици бр. 5. Учињено је 17 посета, приликом којих су уређени домови и пружена помоћ у прању рубља. У овим посетама учествовало је 82 жене. Као помоћ Црвеном крсту учествовало је 129 жена, а на шивењу рубља и одеће у Црвеном крсту учествовале су 154 жене. Оне су дале 2.356 радних часова.

Новка ВУКСАНОВИЋ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Хоризонтално:

1) Наш најпопуларнији недељни лист, наш дневни лист; 2) планински систем у Бугарској, име омиљеног омладинског руководиоца, табак, гониле; 3) овамо, река у Немачкој, фискултурна манифестација, прекаљују, два различита сугласника; 4) узвик при скакању, енглеско мушко име, познати рт у Грчкој, супротно од горње, Југословенски аеро-транспорт; 5) сужањ, име једног од највећих руских песника, разбој за ткање; 6) наше сликарско удружење, врста оморике; 7) азиска државица, француски књижевник (писац „Базелских звона"), света (турски); 8) староримска богиња несреће удес, родно место Робеспјера, производ масних ћелија, мера за површину; 9) кинеско име, велика словенска престоница, предлог, најпопуларнији илустровани лист, индустриска биљка; 10) сазвуци од више тонова, црн, рејеви, општина у време француске револуције; 11) река у Народној Републици Хрватској, велики дан у историји наших народа.

Вертикално:

1) кратица за доктор, обрађују земљу, рибар; 2) теглећа животиња, наш дневни лист; 3) речно острво, олуја на мору, заменица; 4) кућа, предлог, прашина; 5) грчка омладинска организација, припадник старог азиског племена; 6) да (италијански), два иста самогласника, арапско име; 7) покрајина у Румунији, шумарак, два иста сугласника; 8) велики совјетски академик, део тела, прах; 9) хита, сугласник, јарићи; 10) два иста самогласника, коњска спрема, гладијаторска попришта; 11) предлог, део намештаја, синдикални лист, предлог; 12) карташки израз, првак, јесте; 13) личност грчке митологије, сугласник, поклоњен; 14) звук проузрокован корацима, долина, обасутн; 15) самогласник и сугласник, ковина, брз, 16) планина у Србији, нота, два иста сугласника; 17) име грчке радне бригаде, омотач; 18) иде (словеначки), ова, овамо; 19) француски граматички члан, велика врућина, коцка; 20) братска суседна земља, предлог; 21) врста пенушавог пића, једна фабрика у Народној Републици Македонији, мера за површину.

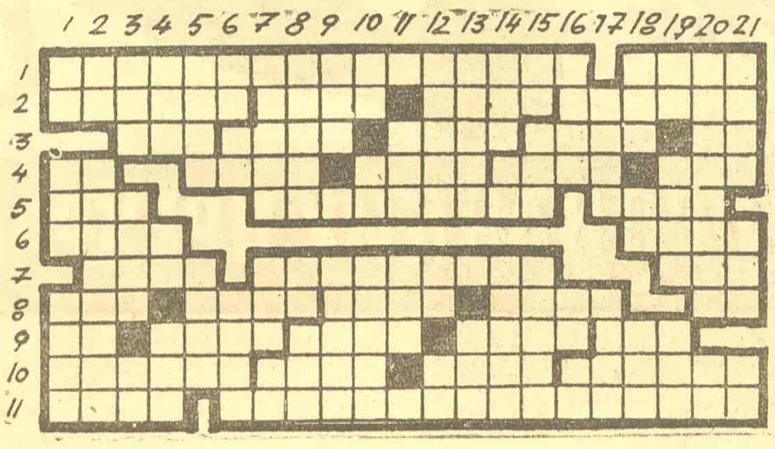

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Хоризонтално:

1) Турчић, Банат, регрут; 2) Срб, Табу, Илири, аргатар; 3) ла, мачак, Вишински, тору; 4) ова, ар, ха, Тото, во, кад; 5) ваљак, токе, са, Тара, се; 6) е, ер, Бор, леп, Дон, те, и; 7) на, Амор, ти, ован, Рибар; 8) икс, ак, Арко, рр, Ба, ета; 9) Јорк, Сарасате, сатен, лв; 10) арпацик, лизол, Икар, Тао; 11) Дакота, арена, Бургас.

Вертикално:

1) Словенија, 2) трава, акорд; 3) Уб, маље, срна; 4) рта, ара, как; 5) Чачак, ма, Цо; 6) Ибар, боксит; 7) ћук, тор, Ака; хор, ар; 9) бивак, трава; 10) али, еликсир; 11) ништ, оазе; 12) Ариосто, тон; 13) тинта врела; 14) со, дар; 15) рак, тон, СИБ; 16) Ериван, Баку; 17) гг, ор, ратар; 18) рат, ати, ерг; 19) уток, ебен, та; 20) Тарас, атлас; 21) „Руде право".

БЕОГРАДСКЕ СЛИКЕ

„Дивљи" стубови у Стаљинградској улици, још носе трагове рата, и не служе ничему

СНАБДЕВАЧИ

ДИРЕКЦИЈА ГРАД. ТРГОВАЧКИХ ПРЕХРАНБЕНИХ ПРЕДУЗЕЋА

БЕОГРАДА

ДИРЕКЦИЈА ГРАД·ПРЕДУЗЕЋА ИНДУСТРИЈСКОМ РОБОМ

ДИРЕКЦИЈА ГРАДСКИХ УГОСТИТЕЉСКИХ ПРЕДУЗЕЋА

Индустрија азбестних производа

„ЈУГОАЗБЕСТ"

БЕОГРАД

Тел. 40-203 Пошт. фах 268

Тек. рачун код Народне банке ФНРЈ бр. 1-307018 филијал 103

ПРОИЗВОДИ:

1. Све врсте заптивача из азбеста, памука, кудеље и другог материјала;
2. Све врсте изолације у гајтану, маси и другим облицима;
3. Све врсте техничке масти и воскове;
4. азбесна одела, кецеље и рукавице;
5. крпене точкове и полир масу за обраду метала и
6. металопластичне заптиваче за моторе са унутарњим сагоревањем (аутомобиле, моторцикле, тракторе, авионе итд).

„СРБОРИТ"

АСФАЛТНА ИНДУСТРИЈА

Београд — Булевар Југословенске армије 69 — тел. 40-306

Тек. рачун код Привредне банке бр. 1-107.019

Производи асфалтну кровну хартију у свим бројевима, импрегнирану са чистим битуменом. Кабловску масу за високи и ниски напон. Минерал рубер за додатак при преради старе гуме. Битулит А и Ц за изолације и премазе старих лимених кровова. — Асфалт мастикс у погачама, као и све остале асфалтне производе.

ГРАДСКА НАРОДНА ШТЕДИОНИЦА

У БЕОГРАДУ, БРАНКОВА 2

ПОСЛОВНИЦА У ЗЕМУНУ, ТРГ РЕПУБЛИКЕ 12

Прима улоге на штедњу по каматној стопи од 2%, 3% и 4%.

Отвара текуће рачуне привредним предузећима, надлештвима и организацијама на подручју Београда и Земуна.

Врши финансиску и благајничку службу за Извршни одбор града Београда и свих његових привредних предузећа

Кредитира грађанство града Београда

За све улоге на штедњу

ЈЕМЧИ ДРЖАВА

ГРАДСКО ПРЕДУЗЕЋЕ

ОГРЕВ

ДИРЕКЦИЈА - БЕОГРАД

МАЈКЕ ЈЕВРОСИМЕ УЛИЦА 33

ТЕЛЕФОНИ: 20-389, 20-401, 20-402

Снабдева са својих 12 стоваришта грађанство у Београду и Земуну са огревним дрветом, угљем-лигнитом, а установе, привредна и занатска предузећа са мрким, каменим угљем, коксом и ливачким коксом.

Врши откуп свих расположивих количина огревног дрвета са задружног и приватног сектора као и све врсте техничке грађе.

Фабрика сапуна

„ЦРВЕНА ЗВЕЗДА"

Београд, Франше д' Епере 78

Телефони 44-200 и 44-361

Производи:

све врсте тоалетних, пераћих, дечијих и бријаћих сапуна; медицински сапун „Дафина", сапунски прашак „Белион", пасту за зубе „Магнезија" дневни и ноћни крем „Дафина", првокласни шампон „Дафина", орахово уље, грожђану маст, бриљантин за косу „Дафина" и разноврсне колонске воде. Производи калиумов (мазиви) сапун.

Сви су производи првокласног квалитета.

Производи парфимерије и козметике у неограниченим количинама у слободној продаји.

ФАБРИКА БОЈА

„ДУГА"

БЕОГРАД

ПРОИЗВОДИ СВЕ ВРСТЕ БОЈА И ЛАКОВА

У СЛОБОДНОЈ ПРОДАЈИ НУДИ:

1) „ТУТОКС" средство за уништавање инсеката пријатног мириса и нешкодљивог за здравље, не оставља флеке на намештају и текстилу;
2) „САВИЛОЛ" течност за чишћење метала прављен од Најбуршке креде;
3) ПАСТУ ЗА ЧИШЋЕЊЕ МЕТАЛА. Даје одличан гланц, не садржи амонијак и не нагриза метал
4) НАЈБОЉУ ВОШТАНУ МАСТ за чишћење паркета и дрвеног намештаја. Даје одличан гланц

Све наведено је у разном паковању.

За поруџбине обраћати се на наше предузеће Ђуре Ђаковића улица 78 тел. 25-054 бр. тек. рачуна код Народне банке НРС 1-30601

ГРАДСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ДРУШТВЕНУ ИСХРАНУ БЕОГРАД

ДИРЕКЦИЈА: Васина ул. 19 — **ТЕЛЕФОН 25-275 и 21-519**

Брзојав: ИСХРАНА, БЕОГРАД — ПОШТАНСКИ ФАХ 709

Предузеће има за задатак да се брине о отварању радничко-службеничких ресторана

ПОСЛОВНЕ ЈЕДИНИЦЕ:

Радничко-службенички ресторани

бр. 1 **„Таково“**
Теразије 25 Телефон 21-247
Месечна претплата: 900 динара ручак и вечера

бр. 2 **„Ибар“** (бивши Акваријум)
Стаљинградска 21 Телефон 26-322
Месечна претплата 900 динара ручак и вечера.

бр. 3 **„Ливац“**
Раковица Телефон 56-321
Месечна претплата 800 динара ручак и вечера.

бр. 4 **„Борба“**
Стаљинградска ул. бр. 20 Тел. 21-982
Месечна претплата: 1200 динара за ручак и вечеру.

бр. 5 **„Три грозда“**
Стаљинградска ул. бр. 31 Тел. 30-049
Месечна претплата 1200 динара ручак и вечера.

бр. 6 **„Парк“**
Маршала Кошћушког 13 Тел. 21-636
Месечна претплата: 1200 динара за ручак и вечеру.

бр. 7 **„Мостар“**
Сењак Телефон 50-827
Месечна претплата 900 динара ручак и вечера.

дијетални бр. 8 **„Смедерево“**
Браћа Југовића 3 Телефон 27-392
Месечна претплата: 1200 за ручак и вечеру.

бр. 9 **„Кикевац“**
Максима Горког 22
Месечна претплата 800 динара за ручак и вечеру.

бр. 10 у **Инжењерском дому**
Месечна претплата: 1200 динара за ручак и вечеру.

У ОТВАРАЊУ

бр. 11 **„Ђердап“**
Душанова 41

бр. 12 **Лака индустрија**
Ул. 29 новембра

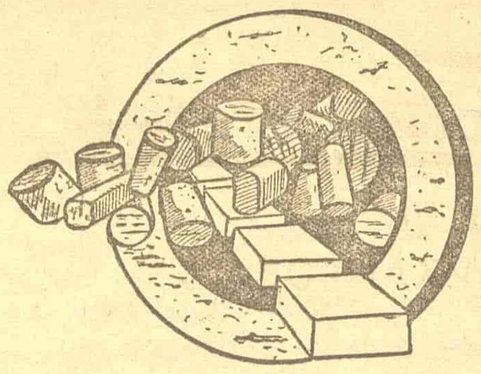

Индустрија за прераду плуте

БЕОГРАД

Његошева улица бр. 67

ТЕЛ. 40-388

ПРОИЗВОДИ СВЕ АРТИКЛЕ ОД ПЛУТЕ И ТО:

1) **ЗАПУШАЧЕ** свих величина, облика, квалитета, за сваку употребу.

2) **МЛЕВЕНУ ПЛУТУ** разне крупноће за обућарски сектор, техничке потребе (пуњење радиатора за парно грејање), за изолационе хартије, паковање, конзервирање и транспорт воћа, поврћа, јаја и друго.

3) **ИЗОЛАЦИОНИ МАТЕРИЈАЛ:** за изолисање хладноће, топлоте, потреса, звука, код хладњача, бродова, вагона, аутомобила; за темеље машина, мотора, лифтова и др.; апарата у грађевинарству као термичка изолација за изолацију равних бетонских крова, међузидних и међуспратних бетонских конструкција и врши сву монтажу.

4) **АЛАТ ЗА СПАСАВАЊЕ НА ВОДИ:** котури, венци, прслуци, појасеви од плуте

5) **ПЛОВЦИ ОД ПЛУТЕ:** за карбураторе мотора на течно гориво, за бензинске и друге резервоаре, за риболовство, за кандила итд.

6) **КВАЧИЛА КОД АУТОМОБИЛА И МОТОР БИЦИКЛА:** израда ламера свих модела, типова и све остале техничке израде од плуте по плану, скици или опису.

„STAR“ Фабрика ултрамарина и боја

ТЕЛЕФОН: 40-016 – БРЗОЈАВИ: „STAR“

БЕОГРАД V – РТАЊСКА УЛИЦА. БРОЈ. 3

Текући рачун код НБ ФНРЈ Централа за НР Србију бр. 1—306 010

Производи све врсте земљаних — минералних боја.

Све у слободној продаји
Цене јединствене

НАШ задатак у Петогодишњем плану је: улепшати опрему индустриске робе, етикете, проспекте, каталоге плакате итд.

ГРАФОЛИК

Графичко издавачко предузеће
Београд, Кнез Михаилова 3

ПОСЕТИТЕ ЕКСПРЕС РЕСТОРАН

„ДРИНУ“

На Тргу Републике, раније „Милановић“ у коме ћете наћи хладна и топла јела, и одлична разноврсна пића. Локал је отворен од 1 октобра 1947.

ГРАДСКО УГОСТИТЕЉСКО ПРЕДУЗЕЋЕ

Претплатницима „Гласа“

Позивају се претплатници листа „Глас“ да измире своја дуговања и обнове претплату најдаље до 1 новембра 1947 год. а по достављеним чековним уплатницама.

Претплата износи:

Месечно	45 дин.
Тромесечно	135 дин.
Полугодишње	270 дин.
Годишње	540 дин.

Администрација
„ГЛАС“
Београд, Влајковићева 8

БИСТРАНА
ХЕМИСКО ПРЕДУЗЕЋЕ

Дорћолска улица 31
Телефон: 24-461
БЕОГРАД

ПРОИЗВОДИ:
Говотну маст
Уље за машћење влакна
Уље за бушење и хлађење и врши регенерацију старог уља

На стоваришту „ПОЛИТИЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ“ остала је још мала количина књиге

КО ЧИНИ МЕЂУНАРОДНУ РЕАКЦИЈУ

од МИХ. С. ПЕТРОВИЋА

Књига садржи 160 страна. Технички добро опремљена са корицама у боји. Цена књизи 28.— дин. по комаду.

Књижари и ревизори уживају 20% попуста. Поруџбине слати на поштански фах бр. 53 у Београду.

Изношење фекалија из клозетских јама

Управа градске чистоће у могућности је да износи фекалије из клозетских јама са целе територије Београда.

За ову услугу се за сада наплаћује:

Дин. 256.— за једну цистерну од 4.30 м³ ретких фекалија, а Дин. 663.— за 1 саку од 3,50 м³ густих фекалија.

Писмене захтеве, са тачном ознаком у каквом се стању налазе фекалије, доставити Управи градске чистоће — Београд V Мије Ковачевића ул. бр. 4 (код Новог гробља).

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ВАШЕМ ДЕТЕТУ!

Дечја мала књига

на стоваришту је остала још мала количина комплета III, IV и V кола

Свако коло има 10 књижица са одабраним садржајем, илустровано са више слика у бојама на лепој хартији.

ЦЕНА III КОЛУ ЈЕ ДИН. 60.—
ЦЕНА IV КОЛУ ЈЕ ДИН. 50.—
ЦЕНА V КОЛУ ЈЕ ДИН. 40.—

Књижари и ревизори имају 20% попуста.

Поруџбине слати на
Штампарско предузеће Народног фронта Србије
Београд — Влајковићева бр. 8

МУЗЕЈ ГРАДА БЕОГРАДА

ПРИКУПЉА МАТЕРИЈАЛ ИЗ НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКЕ БОРБЕ БЕОГРАДА

Ради допуњавања свога одељења народно-ослободилачке борбе Београда. Музеј града Београда скупља оружје, предмете и одела истакнутих бораца и народних хероја, документа, писма, фотографије, публикације, илегалну штампу, илегалне легитимације, податке о акцијама у Београду, податке о кућама у којима су илегално живели и радили борци народно-ослободилачког покрета, као и све друго што би могло да осветли период народно-ослободилачке борбе Београда.

Апелује се на све оне који располажу предњим материјалом да га одмах доставе Музеју града Београда — Болеслава Бјерута бр. 1.

ГРАДСКО-МОЛЕРСКО-ФАРБАРСКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ДУГА“

НУШИЋЕВА 18 — ТЕЛЕФОН 20-760

изводи све декоративно молерско-фарбарске радове

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „Дуге“

Позивају се претплатници »Дуге« да измире своја дуговања и обнове претплату на лист најдаље до 1 новембра 1947 год. јер ће им се у противном обуставити лист.

Претплата износи: месечно 24 динара, тромесечно 65 динара, полугодишње 130 динара, годишње 250 динара.

АДМИНИСТРАЦИЈА »ДУГЕ«
Београд, Влајковићева број 8

У издању Штампарског предузећа Народног фронта Србије може се још добити

ЗБИРКА ПРИЧА ЗА ДЕЦУ

„У сусрет опасности“

са илустрацијама и корицама у неколико боја.

Збирку је приредила редакција „Дуге“.

Продајна цена 20.— динара.

Продавцима уобичајени рабат 20 од сто.

Поруџбине слати на Штампарско предузеће Народног фронта Србије, Београд, Влајковићева број 8.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „20 ОКТОБРА“

Позивају се претплатници „20 октобра“ да измире своја дуговања и обнове претплату на лист најдаље до 1 новембра 1947 год., јер ће им се у противном лист обуставити.

Претплата износи:

Тромесечно	24 динара
Полугодишње	45 динара
Годишње	90 динара

Претплата за „20 октобар“ прима се најмање за три месеца.

Администрација „20 октобар“
Београд, Влајковићева 8

ГРАДСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА **Текстил** И ОБУЋУ

БЕОГРАД
ДИРЕКЦИЈА: КНЕЗ МИХАИЛОВА 9

СНАБДЕВА ПОТРОШАЧЕ БЕОГРАДА

ТЕКСТИЛНИМ ТКАНИНАМА
Галантеријском робом

КОНФЕКЦИЈОМ
мушком, женском и дечјом

ОБУЋОМ
козметичком и нирнбершком робом

У СВОЈИМ ПРОДАВНИЦАМА:

Бр. 2 — Маршала Тита 18
Бр. 3 — Маршала Тита 21
Бр. 4 — Маршала Толбухина 5
Бр. 5 — Земун, Титова 24
Бр. 6 — Теразије 6
Бр. 7 — Бул. Црвене армије 313
Бр. 8 — Кнез Михаилова 33
Бр. 9 — Чика Љубина 7
Бр. 10 — Маршала Тита 35
Бр. 11 — Бул. Црвене армије 258
Бр. 12 — Војводе Степе 5
Бр. 13 — Раковица, Патр. Дим. 20
Бр. 14 — Стаљинградска 11
Бр. 15 — Бул. Црвене армије 18
Бр. 16 — Бул. Црвене армије 80
Бр. 17 — Бул. Црвене армије 126
Бр. 18 — Маршала Тита 41-а
Бр. 19 — Вишњичка 40
Бр. 20 — Кнез Михаилова 28
Бр. 21 — Балканска 6
Бр. 22 — Кнез Михаилова 14—16
Бр. 23 — Маршала Толбухина 25
Бр. 24 — Максима Горког 17-а
Бр. 25 — Бул. Војводе Мишића 5

Купујући у нашим продавницама доприносите развоју државног сектора привреде и тиме снижујете цене

ХЛЕБ БЕОГРАД

ГРАДСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ХЛЕБ

ВРШИ ДИСТРИБУЦИЈУ ХЛЕБА У БЕОГРАДУ

преко 40 сопствених и 140 помоћних продавница проширујући стално мрежу својих продавница

У СВИМА ДЕЛОВИМА ГРАДА

Предузеће руководи са 5 великих млинова: **Народни млин „9 мај“**, Београд; Народни млинови **„Војводина“, „Партизан“, „Пролетер“** и **„Дунав“**, Земун.

У Народним млиновима Земун врши се и ушурна мељава **Предузеће држи на Чукарици, код трошарине, по одлуци ИОНО-а града Београда и стовариште сточне хране за потребе исхране стоке земљорадника — превозника из Београда и околине.**

АДРЕСА ПРЕДУЗЕЋА: БЕОГРАД III, МОСКОВСКА 5

Телефони Комерцијалног одељења: 26-949, 26-968 и 30-915

Столарско-машинска радионица
„20 ОКТОБАР“
Београд Небојшина ул. бр. 34
Телефон 41-998 и 42-620

ИЗРАЂУЈЕ:
собни и канцеларски намештај као и најмодернији намештај и интарзија Све декоратерске и тапетарске радове и сву грађевинску столарију Потпетице за мушке и женске сандале и тракслерске радове.

ДРЖАВНА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ЦЕНТРАЛА У БЕОГРАДУ

Главне филијале: Београд, Загреб, Љубљана, Сарајево, Скопље, Цетиње, Нови Сад

Филијале: Ниш, Крагујевац, Ваљево, Зрењанин, Осијек, Бања Лука, Сплит, Косовска Митровица, Ријека, Марибор и Тузла

ФИНАНСИРА И ДУГОРОЧНО КРЕДИТИРА
— државне и комуналне радове
— индустриску обнову и изградњу
— електрификацију
— саобраћај
— пољопривреду
— станбену изградњу
— туризам

ПРИМА ДУГОРОЧНА СРЕДСТВА
— јавне фондове
— амортизационе фондове предузећа
— судске и административне депозите
— пупилне улоге
— делове резерви осигуравајућих завода
— делове улога и других депозита код осталих кредитних предузећа
— буџетске износе за инвестиције

ИЗДАЈЕ ЗАЛОЖНИЦЕ И ОБВЕЗНИЦЕ
ОБАВЉА СВЕ ВРСТЕ БАНКАРСКИХ ПОСЛОВА У ВЕЗИ СА СВОЈИМ ОСНОВНИМ ЗАДАЦИМА

НАКНАДОМ ШТЕТА ОСИГУРАЊЕ пружа сваком радном човеку СИГУРНОСТ У РАДУ и доприноси остварењу задатака Петогодишњег плана

Државни Осигуравајући Завод
ЗАСТУПНИЦИ СВУДА

Трговачко предузеће за промет нафте и нафтиних деривата
ЈУГОПЕТРОЛ
БЕОГРАД

ДИРЕКЦИЈА: Генерала Жданова бр. 18 Тел. бр. 23-485 и 25-878 Пошт. фах бр. 291
Телеграм. Југопетрол-Београд Тек. рачун код Привредне банке НР Србије бр. 1422001

СНАБДЕВА ИНДУСТРИЈУ, САОБРАЋАЈ, РУДАРСТВО И ОСТАЛЕ ПРИВРЕДНЕ ГРАНЕ СВИМ ВРСТАМА ПЕТРОЛЕЈСКИХ ПРОДУКАТА

СТОВАРИШТА: У Београду
Радничка улица број 1
Поречка улица број 13
као и у свим већим местима НР Србије.

МАЛОПРОДАВЦИ:
У свим среским местима НРС

БЕНЗИНСКЕ ПУМПНЕ СТАНИЦЕ:

БЕОГРАД:
Улица 29 новембра,
На жел. станици,
Код Вуковог споменика
На Мостару,
Код Нар. позоришта
и на „Зеленом венцу“, која ради данонoћно

НИШ
КРАГУЈЕВАЦ
КРУШЕВАЦ

Главна дирекција савезне текстилне индустрије и свиларства

НАБАВЉА:

текстилне сировине,
предиво,
вештачку свилу,
текстилне стројеве
и утензилије

ПРОИЗВОДИ:

памучно и вунено
предиво,
памучне и вунене тка-
нине свих врста и кон-
фекцијску робу

РУКОВОДИ:

савезним текстилним
предузећима

Седиште: Београд, Кнез Михајлова 40/III
Телефон: 25-312, 25-313
Телеграфска адреса: СВИЛТЕКС, БЕОГРАД

Земаљско предузеће за промет отпацима
Народне Републике Србије

Дирекција: Београд, Дубровачка бр. 35, тел. 20-241, 27-001, 24-725;
Централни магацин: Београд, Дубровачка бр. 35, тел. 27-249;
Магацин старог гвожђа: Београд, угао Дунавске и Капетан Мишине улице тел. 30-140;
Филијала за Војводину: Нови Сад, Његошева 2/I, тел. 29-22

Предузеће врши откуп свих врста отпадака који се могу употребити за даљу прераду као: старо гвожђе, метале, крпе, гуму, кости, стакло, хартију, старо моторно уље и старих сијалица и др. да би их доставило нашој индустрији за прераду.

Свако парче било којих отпадака немојте уништавати већ их предајте нашем предузећу, чиме ћете помоћи нашу индустрију.

Откуп се врши преко откупних станица и магацина, који се налазе по свим већим местима на територији Србије, Аутономне покрајине Војводине и Аутономне области Космета. Сопствена сортирница текстилних отпадака у Београду.

ОТКУПНЕ СТАНИЦЕ У СРБИЈИ:

Ниш, Обилићев Венац број 48, тел. 24-13;
Земун, Кеј број 9, тел. 27-354;
Крагујевац, Филипа Кљајића број 28, тел. 150;
Крушевац, Југ Богданова број 22а;
Ваљево, Железничка број 10, тел. 108;
Зајечар, Хајдук Вељкова број 103, тел. 83;
Шабац, Кајмакчаланска, тел. 93;
Чачак, Пиварска број 3, тел. 20;
Лесковац, Моравска број 3;
Пирот, Црвени Трг број 56;
Петровац на Млави, 8 Октобра број 229;
Ћићевац, Главни пут.

ОТКУПНЕ СТАНИЦЕ У ВОЈВОДИНИ:

Зрењанин, Чарнојевића број 12, тел. 238;
Панчево, Љубе Ристића број 15, тел. 36-318;
Суботица, Даничићева број 6, тел. 83;
Инђија, Железничка број 28, тел. 24;
Рума, Главна улица број 215, тел. 54;
Сремска Митровица, Стари шор тел. 42;
Вршац, Синђелићева број 24;
Апатин, Титова број 2031, тел. 37;
Кула;
Нови Врбас;
Бачка Паланка;
Ковин.

ОТКУПНЕ СТАНИЦЕ НА КОСМЕТУ:

Косовска Митровица, Милутина Поповића бр. 18, тел. 58;
Пећ, Букурешт број 3.

ТРГОВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ

НАРОДНИ МАГАЗИН

ПРЕПОРУЧУЈЕ ВАМ

Најразноврсније артикле
широке потрошње у својим
робним кућама у Београду:

Робна кућа Бр. 1 — Кн. Михајлова Бр. 5 — (тел. 27-545)
Робна кућа Бр. 2 — Кн. Михајлова Бр. 43 — (тел. 25-044)
Продавница намештаја Кн. Михајлова Бр. 29 — (тел. 29-443)

ГЕНЕРАЛНА ДИРЕКЦИЈА САВЕЗНЕ ИНДУСТРИЈЕ ДУВАНА — БЕОГРАД

Телефони: 23-821—5 Телеграм: ДУВАН — Београд
Текући рачун код Народне банке за НР Србију, Београд, бр. 1—314.001

Има под својим руководством читаву производњу прераду и извоз дувана. — Дуван откупљен од произвођача сређује се и ферментише у специјалним зато сазиданим магацинима, а затим се сређен и ферментисан предаје на прераду фабрикама дувана, које су снабдевене најмодернијим инсталацијама. — Врло повољни климатски услови омогућавају производњу најфинијих цигаретних дувана, који у погледу ароме, финоће ткива и врло лепе боје уживају светски глас. — Сређивање дувана врши се врло прецизно, тако да су југословенски дувани код свих оних, који их купују за даљу прераду, у томе правцу врло цењени. — Прерада се врши под условима савременог технолошког процеса примењеног у индустрији дувана и југословенске цигарете познате су као једне од најбољих у свету. — Паковање и опрема дуванских прерађевина технички и естетски налазе се на врло високом ступњу. — Уопште и југословенски дувани у листу и дуванске прерађевине израђене од југословенских дувана таквог су квалитета, да могу у потпуности задовољити све захтеве домаћег и светског тржишта.

Југословенске цигарете — цигарете најфинијег укуса и ароме!

Београдско ГВОЖЂАРСКО предузеће

БЕОГРАД, Булевар Црвене Армије број 12. — Поштански фах 155. — Телефони: 22-940, 2[illegible]-175, 28-537
Текући рачун код Народне банке ФНРЈ — Централа за НР Србију број 1-400-011.

ГЛАВНИ ЗАДАЦИ ПРЕДУЗЕЋА:

Снабдевање Индустрије; Занатства; Установа и целокупног грађанства Гвожђарском, техничком, стакларском, порцуланском и фарбарско-хемиском робом

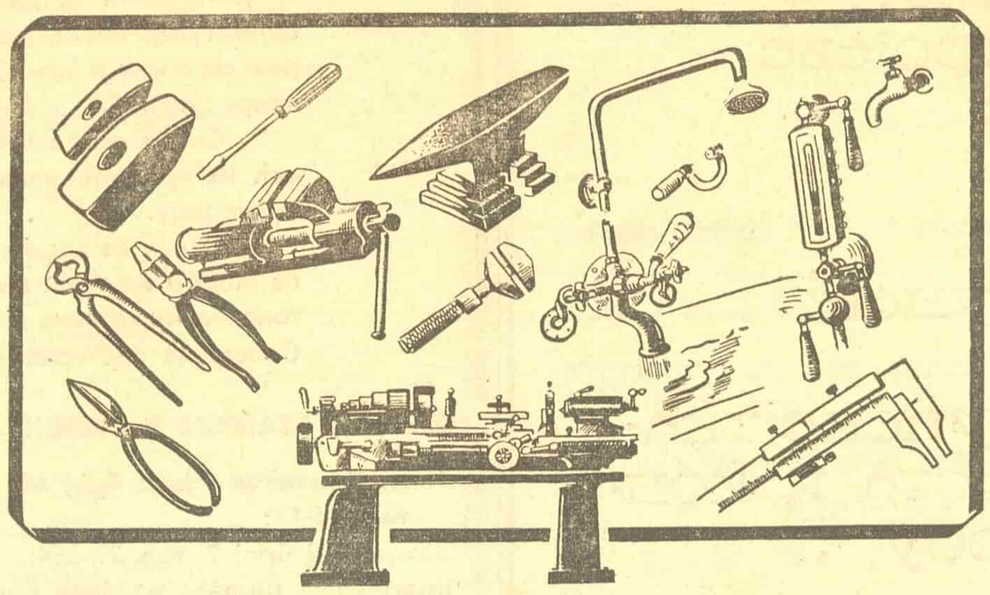

ПРОИЗВОЂАЧИ, КУПУЈЕМО:

Све врсте полуфабриката гвожђа и метала, гвоздену техничку робу, санитарни уређај, термичке уређаје, електрични материјал, алате и машине за све индустриске и занатске радиности, сву стакларско-порцуланску и емајлирану робу и сву фарбарско-хемиску робу.

НАШЕ ПРОДАВНИЦЕ:

I Продавница Булевар Црв. армије бр. 12 тел. бр. 28-705
II Продавница Теразије број 23 тел. бр. 28-087
III Продавница Ђорђа Вашингтона бр. 2 тел. 29-350
IV Продавница Карађорђева број 53 тел. бр. 21-665
V Продавница Студентски трг број 11 тел. бр. 30-313
VI Продавница Зелени венац број 6 тел. бр. 22-735
VII Продавница (фарбара) Васина бр. 15 тел. бр. 24-948
VIII Продавница Бул. Црвене армије бр. 10 тел. бр. 20-028
IX Продавница Земун — Бежаниска бр. 8 тел. 37-782
X Продавница Земун Змај Јовина бр. 13 тел. 37-756
XI Продавница Булевар Црвене армије бр. 198 тел. 43-354
XII Продавница Краља Милутина бр. 28 тел. бр. 20-619
XIII Продавница (одељ. стакла) 27 марта број 93 тел. 23-791
XIV Продавница (фарбара) Маршала Тита бр. 64 тел. 22-781
XV Продавница (фарбара) Кнез Михаилова 48 тел. 21-822
XVI Продавница Максима Горког број 5
XVII Продавница Војводе Степе број 7.

Нашим планским трговањем остваћемо задатке Петогодишњег плана

ПРЕДУЗЕЋЕ ЈЕ НАРОДНО И СЛУЖИ НАРОДУ

Трошите артикле наше прехранбене индустрије, која ради по савременим методама и пружа квалитетне производе значајне хранљиве вредности — као концентрате парадајза 28/30 и 38/40%, компоте, џемове, мармеладу, слађен купинов сок, суво поврће, суво воће, слатко, суво месо, конзерве меса, саламу и паштете

Велики број предузећа под руководством Главне дирекције за прераду меса, воћа и поврћа НР Србије, а нарочито „Кулпин“ Нови Сад, „Црвена звезда“ Крагујевац, „Војводина“ Суботица, „Јухор“ Светозарево, „7 јули“ Младеновац,

ОБЕЗБЕЂУЈУ ДОВОЉНУ КОЛИЧИНУ ОВИХ ПРОИЗВОДА И ГАРАНТУЈУ ЗА ЊИХОВ КВАЛИТЕТ

Уредништво и администрација Влајковићева 8, тел. 23-003 и 20-243. Штампарско предузеће „Народна фронт“ Србије. Одговорни уредник Славко Јанковић. Чек. рач. 10-313-212, Пошт. фах 53.